THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St. Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telephones: 921—7121: 465-7902. United States Editorial Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

SATURDAY, APRIL 24, 1971

LATVIJA
AMERIKĀ

33. N-RS · SESTDIENA, 1971. GADA 24. APRĪLIS · 21. GADS

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249

Cena 35 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevēja — Latviešu apgādes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atbildīgais redaktors: KRIŠS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994—7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774—8744. Redaktors Eiropā: V. SKULTANS, 605 Offenbach/Main.

DV saimes darbs 25 gados

Rietumvācijas DV saimes darbs un tās veikumi nav šķirami no kopējā organizācijas darba, sevišķi pirmajos darbības gados. Ja Beļģija ir organizācijas dzimšanas vieta, tad Vācija — jaunpiedzimušā bērna auklētāja, audzinātāja un ceļa sagatavotāja turpmākajiem darbiem. Cik pūles neprasija, lai viņas bērni izklīstot brīvās pasaules lielceļos nepazustu, bet atrastu ceļus pie savas mātes — organizācijas un saskaņā ar tās mērķiem veiktu lielus, paliekošus uzdevumus.

25 gadi pat viena cilvēka mūžā ir periods, kur no bērna izaug nobriedis vīrs ar pieredzi un savu dzīves uzskatu. Valsts dzīvē 25 gadi ir periods, kur mainās pat valsts formas, piemērojot tās dzīves laika prasībām.

1945. gadā beidzās 2. pasaules karš, atstājot aiz sevis postu, iznīcību un chaosu. Latviešu tauta pazaudēja savu, pēc pirmā pasaules kaŗa izcīnīto brīvību. Mūsu tautas dzīvā spēka zaudējumi abu okupāciju laikos bija lieli. Arī karš sita dziļas brūces tautas dzīvajā miesā. No apm. 1,9 milj. lielās latviešu tautas 2. pasaules kaŗā Latviešu leģionā un dažādās citās vienībās kopā ar vāciešiem cīnījās apm. 140.000 latviešu kaŗavīru. Kritušo un bez vēsts pazudušo skaitu vērtē uz 60.000 Daļa krita krievu gūstā un daļa kā partizāni aizgāja mežos. Rietumos atrodošies latviešu kaŗavīri nonāca angļu un amerikāņu gūstā. Latviešu kaŗavīrs, kas necīnījās par kādu svešu ideoloģiju, bet vienīgi par savas tautas brīvību, pazaudēja visu — dzimteni, mājas, piederīgos un kā atalgojumu saņēma ieslodzījumu gūstekņu nometnē aiz dzeloņdrāšu žoga.

Pēc kaŗa mūsu tautas stāvoklis bija traģisks un bezcerīgs: dzimtenē apcietināšanas, izsūtīšanas un šķirtās ģimenes un trimdā — kaŗavīri gūstekņu nometnēs ar nezināmu nākotni.

Cēdelgēmā bija lielākā latviešu kaŗa gūstekņu nometne ar 11.887 latviešu kaŗavīriem. Tur arī radās doma par DV organizācijas dibināšanu un pēc priekšdarbiem atrada tās piepildījumu. Šī ideja radās aiz dzīves nepieciešamības, jo turpmāk, kad latviešu kaŗavīrs bija zaudējis visu, varēja paļauties tālākā dzīves veidošanā vienīgi uz saviem spēkiem. Dzejnieks Brīvnieks saka:

Izmisums bija tavs tēvs,
gruzdoša spīts — tava māte,
tava ligzda bija Beļģijas migla
apvīta dzeloņa drātīm..."

1945. gada decembrī iniciātoru izdarītā aptaujā noskaidrojās, ka šādu organizāciju vēlas 7787 kaŗavīri vai ⅔ no visa skaita, kas tajā laikā tur atradās. Interesenti ievēlēja 312 delegātus. Pirmajā delegātu kopsapulcē piedalījās 289 delegāti, kuŗi ievēlēja 9 locekļu lielu organizācijas komisiju un tās vadību uzticēja plkv. V. Janumam. Šī pirmā delegātu kopsapulce notika 28. decembrī un ir uzskatāma par organizācijas dibināšanas dienu. Trešajā delegātu kopsapulcē, 1946. gada 4. janvārī pieņēma statūtus un ceturtajā kopsapulcē, 6. janvārī, ievēlēja organizācijas pagaidu valdi ar plkv. V. Janumu kā priekšsēdi.

Organizācijas turpmākā darba platforma bija: vienot atvaļināto kaŗavīru saimi, aprūpēt tās atsevišķos locekļus (arī viņu ģimeņu piederīgos) cik vien tas iespējams kā materiālā, garīgā, tā arī padomu un ziņu sniegšanas veidā un piedalīties mūsu tautas likteņa veidošanā..

Šo darba platformu var uzskatīt kā deklarāciju visam mūsu organizācijas darbam arī šodien, un tā ir baze, kas palīdzēja un palīdz apvienot trimdas saimi lielā vienībā par godu latviešu tautai un cīņai par dzimtenes brīvību.

1946. gada marta un aprīļa mēnešos latviešu kaŗavīri atstāja Cēdelgēmu, kā saka, pat bez krekla mugurā, bet ar latvisku sirdi un organizācijas principiem. Pesimismam nebija pamata, ka ar gūstekņu nometnes atstāšanu apstāsies arī organizācijas darbs. Tajā laikā Vācijā pastāvēja zonas: angļu, amerikāņu un franču, un pāreja no tām bija saistīta ar speciālām atļaujām, kuŗas šodien būtu pielīdzināmas vīzām uz citām zemēm. Viss vairums atvaļināto kaŗavīru palika angļu zonā, jo tie jau bija atbrīvoti no angļu gūsta. Daļa aizbrauca pie saviem piederīgiem uz amerikāņu un franču zonu. Ja materiālais stāvoklis tajā laikā bija labāks amerikāņu zonas UNRAs nometnēs, tad tiesiskais katrā ziņā bija angļu zonā. Angļu zonā direktīvas nāca „no augšas" un bija padotas likumam, bet amerikāņu zonā, katras vietas militārā valdība rīkojās pēc saviem ieskatiem un pieeja pie lietu kārtošanas bija atkarīga no atsevišķo ierēdņu izpratnes un apstākļu pārzināšanas.

Šodien daudzi organizācijas dibināšanas ideju pieskaita vienai vai otrai personai, bet, liekas, būs pareizi, ka organizācijas ideja dzima aiz dzīves nepieciešamības un tā bija kopējais izpaudums ņemt pašiem savās rokās mūsu likteņu veidošanu. Kā pamatojumu tam varētu minēt sekojošo: Visu lielāko skaitu Cēdelgēmas iemītnieku sastādīja 15. divizijas latviešu kaŗavīri, un pēc atvaļināšanas viss vairums palika angļu zonā, kā arī tur palika organizācijas vadība. Turpretī amerikāņu zonā palika vairums slimnīcās esošo latviešu kaŗavīru no 19. divizijas, bet organizācijas ideja ātri izplatījās amerikāņu zonā. Amerikāņu zonā dibinājās pirmās DV nodaļas Vircburgā 1947. g. 26. oktobrī pirmā un 1947. gadā amerikāņu zonā bija 20 DV nodaļas. Angļu zonā 1947. gadā dibinājās tikai viena nodaļa — Klausthal — Zellerfeldā 13. decembrī. Uz 1949. gada 1. janvāri amerikāņu zonā bija 35 un angļu zonā 33 nodaļas.

Pēc gūstekņu nometnes atstāšanas organizācijas darbs gandrīz vairāk kā gadu risinājās stipri ierobežoti. Galvenā kārtā to iespaidoja toreizējās okupācijas varas. Pēc izkļūšanas brīvībā no gūsta, pirmā valdes sēde notika 1946. gada 20. jūnijā Bartenā. Darbība pirmā laikā tika virzīta caur oficiālo Latviešu kaŗavīru palīdzību, darbu veicot ar izraudzītiem pilnvarniekiem: Ž. Butkusu, V. Hazneru, Ž. Jansonu, A. Ameriku un A. Dzirni. Notika vairākas valdes sēdes un starplaikā panāca no angļu iestādēm apķīlāto Latviešu kaŗavīru palīdzības mantu un naudas līdzekļu debloķēšanu. Pirmā delegātu kopsapulce notika 1947. gada 15. janvārī Hallendorfā. Šī kopsapulce arī deva vadlīnijas turpmākam organizācijas darbam Vācijā. Kopsapulcē ieradās 32 delegāti, pārstāvot 7696 bij. kaŗavīrus. Sapulce atzina, ka DV rindās aicināmi visi, kas kādreiz cīnījušies par Latvijas brīvību. Minētā delegātu kopsapulce parādīja, ka organizācija ir dzīves spējīga un tā ir saliedēta vienība, tās stiprums ir biedru kopējā pagātne cīņu laukos un centrālizēta vadība. Organizācija ir būvēta uz demokratiskās bazes, nedomā uzkundzēties par kādu grupu, bet neliedz arī savu atbalstu, kur tas ir vajadzīgs, jo DV mērķi runā tikai par tautas kopības interesēm un cīņu par Latvijas brīvības atgūšanu. Katrs organizācijas loceklis zina, ka sastāvēt organizācijā nozīmē ne ņemt, bet gan dot savu brīvo laiku, spēku un arī materiālo atbalstu. DV organizācija bija jau fakts un ar to rēķinājās tā laika latviešu organizācijas un institūcijas. Šādu stāvokli raksturo 1948. gada 2. un 3. jūnija delegātu kopsapulcē valdes priekšsēža plkv. V. Januma ziņojums:

„Saskaņā ar statūtiem DV biedrība veic kaŗā cietušo latviešu kultūrālo un saimniecisko aprūpi. Savā darbā valde nav turējusies pie statūtu burta, bet turpinājusi organizēt, vienot un stiprināt bij. cīnītāju saimi, lai aizstāvētu viņu tiesības, kas iegūtas cīnoties un ciešot par savu tautu un tēvzemi. Valde centusies aizstāvēt bij. kaŗavīrus kā pret pašu, tā arī pret svešu varu uzbrukumiem, un palīdzējusi viņiem nodrošināt tiesisko stāvokli. Valde centusies materiāli aprūpēt invalidus un kritušo cīnītāju bāreņus. Saprotams, ka šai aprūpei vairāk morāliska, bet mazāk materiāla vērtība. Izmantojot angļu un amerikāņu stāvokļa neizpratni, daļa vāciešu, kā arī atsevišķi, neapzinīgi pašu tautieši centās padarīt visus leģionārus par kolaborantiem un SS vīriem. Lai Rietumu sabiedrotie pareizi novērtētu leģionāru stāju un cīņu, valdei bija jārīkojas mērķtiecīgi, sagādājot vajadzīgos dokumentus, sniedzot paskaidrojumus un apgaismojot stāvokli. 1947. gadā angļu zonā viss vairums bij. kaŗavīru bija jau atbrīvoti no gūsta, bet apcietinājumā atradās tikai nedaudzi cilvēki, kuŗu starpā bija laba tiesa pašu tautiešu denuncēto. Šo atbrīvošanai valde pielikusi lielas pūles, sagādājot vajadzīgos dokumentus un tamlīdzīgi. Kamēr bij. kaŗavīri nebija organizēti, jo bieži tie bija paklauti nometnu [illegible] personāla [illegible] vienojoties DV organizācijā, stāvoklis [illegible] uzlabojās un gūti panākumi [illegible] latviešu trimdas dzīves kopējā vadībā. Latvijas valstisko jautājumu kārtošanā bij. kaŗavīri atzīti par vienu no lielajiem partiem.

Pirmos darbības gadus var uzskatīt par organizācijas izveidošanas, nostiprināšanas un bij. kaŗavīru tiesību aizstāvēšanas gadiem. Tika panākts, ka latviešu bij. kaŗavīri nav nekādi SS piederīgie un tiem ir tiesība izceļot kā visiem pārējiem trimdas saimes locekļiem. Arī nometnē pastāvēja dažādi aizliegumi par bij. kaŗavīru uzņemšanu, sevišķi amerikāņu zonas nometnēs.

Sākuma gados Rietumvācijā pastāvēja amerikāņu un angļu zonu valdes un kopēja DV Rietumvācijas valde, kuŗa skaitījās arī kā centrālā valde. 1950. gada 19. un 20. augustā kopsapulce nolēma zonu valdes likvidēt un ievēlēja vienu DV Rietumvācijas valdi 9 locekļu sastāvā.

Ar 1947. gada pavasari sākās izceļošana un tā turpinājās lielos apmēros līdz 1950. gadam. No 125.000 lielās trimdas saimes Vācijā palika apm. 11.000 latviešu. Vācijā palika fiziski vājākā mūsu trimdas saimes daļa, kaŗa invalidi, tbc slimie, kaŗa atraitnes, kaŗa bāreņi un vecie ļaudis. Šiem visiem bija nepieciešama palīdzība. Reizē ar izceļošanu arī citās zemēs dibinājās nodaļas un organizācijas locekļi atjaunoja darbību. Anglijā darbu atjaunoja 1947. gada 21. decembrī, Beļģijā 1948. gada 11. novembrī, Zviedrijā 1949. gada 10. aprīlī u. t. t. Kāds no organizācijas dibinātājiem Austrālijā saka:

„Pulcējām kopā biedrus, vācām naudu un sūtījām saiņus palīdzībai uz Vāciju. Darbs mežā, kur toreiz strādāja lielākais latviešu skaits, bija smags un neierasts, taču ne [illegible] rokas, nedz primitīvie dzīves apstākļi nenomāca. [illegible] valdes loceklis bija kā apustulis, kas pārliecināja savus draugus un paziņas. Pūles un neatlaidība bija nepieciešama un to neviens nenožēloja. Nodaļas auga un veidojās.

Aprūpe, sevišķi pirmajos organizācijas darbības gados bija organizācijas mugurkauls, kas arī atbilst tās uzstādītiem mērķiem.

(Beigas 8. lpp.)

LPB Kanadas kopas literārās pēcpusdienas programmas dalībnieki ar dziedātājiem, koklētājiem un jautro skeču tēlotājiem, pirmajā rindā no kreisās: Rudīte Purva, Astra Vītola, Ingrīda Bērziņa un Rita Baruša; 2. rindā — Inta Purva, Tonija Krūka, Margarita Kovaļevska, Modris Lorbergs, Biruta Senkēviča, Osvalds Liepa, Mirjama Bērziņa un Maija Ķuze; aizmugurē — Jānis Zvanītājs, Imants Purvs, Jānis Tanks, Krišs Ķepals, Arnolds Rasa, Alberts Vītols un Ilmārs Batraks. Foto: J. Līgers

Maskava atkal draud

Berlīnes jautājums vēl arvien gaida nokārtojumu. Pirms Lieldienām radās cerība, ka sadalītās Berlīnes iedzīvotāji varēs svētkos viens otru apmeklēt. Bet pienāca svētki un no tā nekas neiznāca — Austrumvācijas valdība tādu ciemošanos nepielaida.

Ko īsti Pad. savienība domā Berlīnes jautājumā, par to rakstīts žurnālā „Padomju savienība šodien", ko vācu valodā izdod Pad. savienības sūtniecība Bonnā. Žurnālā rakstīts, ka rietumvalstīm nav nekādas tiesības uz Rietumberlīni. Pad. savienība tām atdevusi tikai uz laiku savas okupācijas tiesības Berlīnē, lai īstenotu Potsdamas konferences lēmumus: par denacifikāciju, demilitārizāciju un demokratizāciju. Bet rietumu lielvalstis šo uzdevumu neesot izpildījušas (to tās neesot izdarījušas arī visā Vācijā) un tādēļ tām Berlīnē neesot vairs ko darīt. „Demokratizācija" padomju terminoloģijā nozīmē „komūnizāciju". Tā kā rietumu valstis Rietumberlīni nav varējušas pārvērst par komūnistisku, tad tām jāaiziet no tās un par Berlīnes „demokratizāciju" gādās krievi paši. Tad viņi Rietumberlīni tāpat „demokratizēs" kā Austrumberlīni, t.i. ievedīs tur savu komūnistisko kaŗaspēku.

Jaunais padomju sūtnis Bonnā Valentīns Fiļins nesen kristīgo demokratu partijas jaunatnes apvienības pārstāvjiem izteicies: Vācijas federātīvās republikas deputāti esot tie, kas Rietumberlīnē bloķējot līgumu par Rietumberlīni.

Tālāk Fiļins pateicis, ka Maskavas līgums nebūt nav likvidējis Pad. savienības tiesības izdarīt intervenciju Rietumvācijā, saskaņā ar Apvienoto nāciju statūtu 57. un 107. pantu — šis līgums tikai „izslēdz" šo intervencijas tiesību. Ja līgums tiks ratificēts un Bonna to apmierinoši — no Maskavas viedokļa — izpildīs, intervencija būs izslēgta.

Tālāk Fiļins izteica tumšus draudošus norādījumus par Vācijas nākotni, ja līgumu neratificētu. Maskava katrā gadījumā varot pateikt, ka Bonna līgumu izpilda „neapmierinoši" un tāpēc atkal spēkā intervencijas tiesības.

Pēc šī līguma noslēgšanas un gadījumā, ja to Rietumvācija ratificētu, cik paradoksāli tas izklausītos, Maskavai būs daudz vieglāk atrast iemeslus intervencijai nekā pirms līguma noslēgšanas: Maskava kuŗā katrā brīdī varēs līgumu lauzt un apvaino Bonnu, ka tā nav līgumu ievērojusi, jo vairāk tāpēc, ka līguma teksts formulēts ļoti stiepti un pielaiž dažādu tulkojumu.

Maskava jau tagad varot apgalvot, ka Potsdamas konferences lēmumi Rietumvācijā nav izpildīti un tai jātiek demilitārizētai, kas savienots ar NATO kaŗaspēka izvākšanu. Jāaizliedzot arī „revanšistu" grupas, kuŗām tagad jāpieskaitot arī opozicija parlamentā, jo kas varot notikt, ja tā nākošās vēlēšanās saņem vairākumu un sāk valdīt? Tik tālu Fiļins.

Kanclers Brants sakarā ar šiem Fiļina izteicieniem par intervencijas tiesībām pateicis, ka viņam ir Pad. savienības interpretācija šai jautājumā un viņš to iesniegšot pie līguma ratificēšanas. Opozicija tad uzaicinājusi Brantu, lai tas iepazīstina ar šo interpretāciju jau tagad, bet Brants tur noslēpumā savu „slepeno ieroci" kā ironizē žurnālisti. Brants pat nav iepazīstinājis parlamenta opoziciju ar Maskavas sarunu protokoliem, neraugoties uz visas opozicijas prasību.

St.

Sasniegts necerētais

STARP KULTŪRAS FONDA TĒLOTĀJAS MĀKSLAS IZSTĀDES APMEKLĒTĀJIEM BIJA PUSE NELATVIEŠU

ALAs kultūras biroja Centrālo kultūras dienu sastāvā ietilpstošā tēlotājas mākslas izstādē no 14.—28. martam Grand Rapidu pilsētas mūzejā no 4 kontinentiem piedalījās 71 mākslinieks ar 136 darbiem. Parādot šāsdienas latviešu gleznotāju vispusīgo līmeni trimdā un ar apm. 2000 apmeklētājiem izstāde izvērtās ne tikvien par šāgada plašāko kultūras dienu sarīkojumu, bet gleznotāju atsaucībā — par līdz šim rīkoto plašāko Kultūras fonda tēlotājas mākslas izstādi. Pēc notikušās izstādes šādu vērtējumu izteicis nevien ALAs valdes priekšsēdis U. Grava, kultūras biroja vadītājs prof. V. Klīve un rīkotāji, bet arī liels pulks skatītāju.

Izstādes galvenais rīkotājs, mākslinieks A. Sildegs, priekšdarbus bija sācis pirms vairāk nekā diviem mēnešiem no izstādes atklāšanas, saņēmis pāris duču pateicības un cildinājuma vēstuļu. No vietējiem Kalamazū ļaudīm, kuŗu vidū A. Sildegs dzīvo, it bieži dzirdēts: „Ja Sildegs kur pieliek roku, arvienu labi izdodas." To apliecināja arī šī gleznu izstāde. Grand Rapidu mūzeja darbiniece M. Puriņa apmeklētāju skaitā vērojusi tik daudz amerikāņu, ka viņas vērtējumā no kopīgā skaita tie sastādījuši vismaz pusi. Viņa domā, ka izstāde tieši nelatviešus ieinteresējusi un radījusi tādu kā „ķēdes reakciju" — pirmais apmeklētājs iejūsminājis savu draugu, kas atkal tālāk citus u. t. t. Jo izstādei tuvojies slēgšanas laiks, jo vairāk to gribējuši redzēt. Jau 14. martā, izstādi atklājot, apm. 200 viesu klātienē Grand Rapidu mūzeja direktors V. D. Frenkforters cildināja izstādes daudzpusību, — reprezentējoties vairākām paaudzēm ar dažādiem izteiksmes veidiem. Runas nobeigumā direktors aicināja latviešus atgriezties uz šo mūzeju, kad vien tas atkal būtu vajadzīgs.

Izstādes centrālajā daļā redzējām prof. Augusta Annusa Pārbaudījumu laikā, Daugava ledū un Ann· 1210 (kuršu laivas Daugavgrīvā). Ap viņu centrējās Annas Dārziņas, Jāņa Kalmītes, Mārtiņa Krūmiņa, Jūlija Matisona, Oskara Skušķa un citu darbi, kas arvien saistīja labu tiesu skatītāju. Izcilu uzmanību izpelnījās Jāņa Annusa Klusums pirms vētras; šajā izstādes stūrī bija kāds krēsls gleznas tuvumā, un allaž kāds tajā sēdēdams vēroja gleznu un negribēja no tās šķirties. Kāda cita siena reprezentēja akadēmijas tradicijām uzticīgos Jāņa Audriņa, Otto Grundes, Nikolaja Riškes, Jāņa Cīruļa un citu darbus. No tālajiem viesiem skatītājus jo sevišķi iepriecināja Gvido Brūvera (Argentīnā) trīs darbi. Nožēlojams bija tās pašas zemes pārstāves Skaidrītes Kocēnas darbu iztrūkums, kuŗi kavēšanās dēļ pienāca tikai izstādes slēgšanas dienā.

Ar diriģenta R. Zuikas portretu tēlniecīgā bija reprezentēta Rēzija Andrupe no Anglijas. Lidija Dombrovska-Larsena (Dānijā) bija atsūtījusi divi kolažas. No Zviedrijas piedalījās Vilis Valdmanis un Rūdolfs Kronbergs, kuŗa ziedošo akmens gleznojumi bija apgaismoti pēc autora norādījumiem. Ar kluso dabu bija pārstāvēta Ludmila Meilerte no Austrālijas. Kanadas grupā ar lielāka formāta audekliem reprezentējās Gundega Cenne un viņas glezna Divi draugi bija viena no izstādē pārdotajiem 11 darbiem. Kanadas mākslinieku skaitā atradās vēl Valija Mērniece un Laila Pāvula-Rāva.

Kādā citā izstādes sagrupējumā bija apvienoti Alfreda Krūkliņa, Gunāra Stumbra, Austras Balodes, Lūcijas Pekas, Viestarta Aistara un Jāņa Stroda darbi.

„Aplūkojot izstādes dalībniekus pēc mākslas skolām, jākonstatē, ka gandrīz puse no viņiem savu izglītību guvuši ārpus Latvijas. Daļa jau ieguvuši skolotāju tiesības un darbojas šīs zemes mākslas skolās un koledžās ·. par skolotājiem. Šādā sakarā izstādē tika reprezentēti arī daži jaunāki meklējumi. Laba daļa no šiem autoriem latviešu izstādē piedalījās pirmo reizi," paskaidroja izstādes „dvēsele" mākslinieks A. Sildegs, kas arvien centies un mēģinājis pabīdīt jaunos un vecos zem kopīgas „cepures". Arī šoreiz tas bija viņa pūliņu rezultāts, ka varējām vērot samērā daudz jaunos meklējumus.

Šajā „jaunajā galā" bija redzami — Anita Zeltiņa, Juris Kaķis, Olita Kaķe-Kina (gleznojumi uz pleksistikla), Aina Ķinēna, Jānis Mintiks, Lelde Kalmīte, Dagmāra Igala, un tikko Pitsburgā ar studiju ceļojumu uz Latviju apbalvotais Ģirts Puriņš. Ar retāk sastopamu īpatnību, uzmanību iemantoja skatuves gleznotājs Ardis Vinklers, parādot Šekspīra Divpadsmito nakti un Raiņa Zelta zirgu. Annusu ģimenes trešais loceklis — Anna Māra Annusa-Hagena bija izstādījusi divas grafikas, bet ievērību vairāk saistīja bronzas veidojums Kamelots. Trīs prāvākas koka figūras rādīja Miķelis Geistauts. Ar mazāka for-

(Nobeigums 8. lpp.)

Vilis Hāzners

Latvijas komūnistu partija

LATVIJAS KP PALĪGORGANIZĀCIJAS

(Nobeigums)

Par LKP palīgorganizācijām galvenokārt uzskatāmas arodbiedrības un komjaunatne. Arodbiedrības uz 1971. gada 1. janvāri bija apvienoti pāri par 1.150.000 pilsētu un lauku strādnieku un kalpotāju. Latvijas PSR arodbiedrību savienības valdes priekšsēdētājs ir V. Blūms. Arodbiedrību vienīgais uzdevums ir izpildīt partijas prasības un rūpēties, lai strādnieki tās izpilda pilsētās un laukos. Partijas uzdevumā arodbiedrības rīko arī sociālistiskās sacensības. Tām jārūpējas arī par strādnieku politisko audzināšanu.

Komjaunatne uz 1971. gada 1. janvāri apvieno 215.000 jauniešu. Vairāk nekā puse no tiem ir meitenes. Komjaunatnes vadības organizācija ir līdzīga partijas vadības organizācijai. Tās CK pirmais sekretārs ir V. Bresis, CK otrais sekretārs V. Žiharevs (pēc 1959. gada tīrīšanām šo amatu ieņem krievi!). Partijai līdzīgs vadības iedalījums ir arī pilsētās un rajonos, vienīgi komjaunatne izrauga divus vai trīs sekretārus.

„Svarīgākais komjaunatnes uzdevums ir audzināt jaunatni Ļeņina novēlējumu garā, palīdzēt komjauniešiem , jauniešiem un jaunietēm radoši apgūt marksisma - ļeņinisma teorijas, mācīt viņiem šķirisku pieeju sabiedriskās dzīves parādībām, sagatavot vispusīgi attīstītus cilvēkus, kas nelokāmi un pašaizliedzīgi cīnītos par partijas idejām, par komūnisma uzvaru." (Padomju Jaunatne, 1970. gada 23. jūnijā).

Liela loma komjaunatnē tiek pievērsta arī fiziskai un militārai audzināšanai. Katram komjaunietim, katram jaunam cilvēkam, jāprot rīkoties ar ieroci, vadīt automašīnu, pilnīgi jāapgūst viena militāra specialitāte. (Padomju Jaunatne, 1970. g. 21. febr.) Komjaunatnes palīgorganizācija savukārt ir pionieri. To kopskaits Latvijā ir ap 150.000. Komjaunatne arī ir jaunu biedru sagatavotāja komūnistu partijai. Ap 40% pie[illegible] jaunatne.

Lai partijas prasības ļaudis ievērotu un lai tauta tiktu audzināta komūnistiskā garā un uzticībā, tad Latvijas republikā darbojas 19.000 profesionālu propagandistu. Viena no pamatmācībām ir pakļaušanās „lielajai krievu tautai" un internacionālismam. Tāpat viena no svarīgākām mācībām ir brālības veidošana ar pārējām padomju tautām. Ar vienu vārdu sakot: tiek audzināta jauna padomju tauta „lielās krievu tautas" vadībā, ar kopējo krievu valodu. Un okupētā Latvijā šo programmu jau pilnā mērā iedzīvina komūnistu partija ar savu pārkrievošanas politiku. Arī tīri fizisku Latvijas pārpludināšanu ar svešatautiešiem.

Kāda vispār izskatās Latvijas komūnistu partija un kāda ir tās pārkrievošanas politikas gaita?

Atbildi uz šiem jautājumiem laiku pa laikam sniedz Latvijas KP kongresi, kuŗi normāli notiek ik pa diviem gadiem.

LATVIJAS KOMŪNISTU PARTIJAS 21. KONGRESS

Latvijas komūnistu partijas 21. kongress notika Rīgā 1971. gada 25. un 26. februārī un tā darba gaitā bija divi svarīgi jautājumi (ja neskaita kārtējās vēlēšanas) — Latvijas KP CK darbības pārskats un jaunā piecgades plāna programmas iztirzāšana.

Partijas CK darbības pārskatu sniedza CK pirmais sekretārs Augusts Voss. Referāts, kā vienmēr, saturēja daudz „pamācības" — kā kāpināt rūpniecisko ražošanu, kā paātrināt techniskā progresa iedzīvināšanu saimniecībā, kā uzlabot lauksaimniecības ražošanu, kādi uzdevumi ir cilvēku dzīves līmeņa paaugstināšanā, par partijas ideoloģisko darbu un par zinātnisko pieeju partijas darbam.

Ja pirmie referātu punkti liecināja, ka pēdējais piecgades darba plāns (beidzās 1970. g. dec.) ir „visumā izpildīts ar uzviju", tāpat nebija pārāk neizpildāmu prasību nākotnē, tad runājot par ideoloģisko darbu un zinātnisko pieeju partijas darbam, „izlīda īlens no maisa"un tika atklātas partijas sliktās un labās lietas.

Par ideoloģiskām nelaimēm un pasākumiem referents Voss minēja, ka „Patlaban republikā visos politiskās izglītības sistēmas posmos mācās 160.000 cilvēku, to skaitā apm. 100.000 komūnistu. Tomēr zinātniskā pasaules uzskata veidošanā vēl ir daudz trūkumu. Vadīt partijas propagandu laikmeta prasību garā nozīmē vispirms rūpēties par propagandas idejiskā līmeņa celšanu, .. mums jāatzīst, ka idejiskā audzināšanas darba līmenis vēl ne[illegible] paaugušajām prasībām. Politiskai aģitācijai vienmēr jābūt ar spilgti izteiktu šķirisku raksturu, bez kompromisiem, uzbrūkoša. Preses propagandas idejiski teorētiskais līmenis ne vienmēr ir apmierinošs. Atsevišķi laikrakstu un žurnālu, televīzijas un radio un izdevniecību redakciju vadītāji nav izdarījuši vajadzīgos secinājumus no partijas norādījumiem, ka viņi ir atbildīgi par publicējamo materiālu, televīzijas un radioraidījumu idejiski politisko saturu. Tas sevišķi atttiecas uz laikrakstu Literātūra un Māksla, žurnāliem Karogs, Zvaigzne un Liesma. Nopietnas idejiski politiskas kļūdas pieļautas Liepājas pilsētas, Rīgas, Bauskas un Saldus rajonu laikrakstu slejās." (Cīņa, 1971. g. 26. februārī).

Tālāk runātājs sabaŗ arī citus propagandas darba darītājus un turpinājumā saka, ka „pārskata periodā (t. i. divu gadu laikā) veikts liels darbs audzinot darba ļaudis proletāriskā internacionālisma, mūsu zemes tautu draudzības un padomju patriotisma garā. Šiem jautājumiem bija ierādīta vieta visas republikas partijas organizācijas darbā", arī atzīstoties, ka „daudzi armijas komūnisti darbojas vēlētajos partijas un padomju organos" (!) Runātājs pateicies armijas vadībai par šo palīdzību, turpinājumā atklāj partijas iekšējās ķibeles: „Komūnistiskais pasaules uzskats tagad veidojas ļoti asas ideoloģiskas cīņas apstākļos. Saprazdama, ka imperiālisms nespēj satriekt sociālismu frontālā uzbrukumā, buržuāzija arvien vairāk un vairāk cerību saista ar tā saucamo kluso, lienošo kontrrevolūciju. Mūsu ienaidnieki visādā veidā cenšas atdzīvināt nacionālisma paliekas, sīkīpašnieciško psicholoģiju, anarchistiskas patvaļas tendences, saindēt darba ļaužu apziņu ar apolitiskumu un skepticisma indi, ar neticību komūnisma ideālu īstenošanas iespējām.

Šinī sakarā uzmanība vispirms jāpievērš tam, ka dažās republikas organizācijās un iestādēs netiek piešķirta pienācīga nozīme politiskās modrības jautājumiem. To tad arī izmanto buržuāziski nacionālistiskie elementi. Vienā otrā vietā viņi mēģina izvērst graujošu darbību, ietekmēt dažus nestabilus, idejiski nenobriedušus cilvēkus, it sevišķi jauniešus... Partijas organizācijām jāstrādā vairāk, audzinot ļaudis proletāriskā internacionālisma, padomju patriotisma un tautu draudzību garā. Sevišķa uzmanība jāveltī uzdevumam joprojām visiem spēkiem stiprināt latviešu tautas draudzību ar lielo krievu tautu (!!), paplašinot uzņēmumu, iestāžu un mācības iestāžu sakarus ar attiecīgiem Krievijas federācijas kollektīviem. Darba ļaužu internacionālās audzināšanas jautājumiem ierādāma centrālā vieta visu republikas partijas organizāciju darbā. ((Tā tad, rusifikā-

(Beigas 5. lpp.)

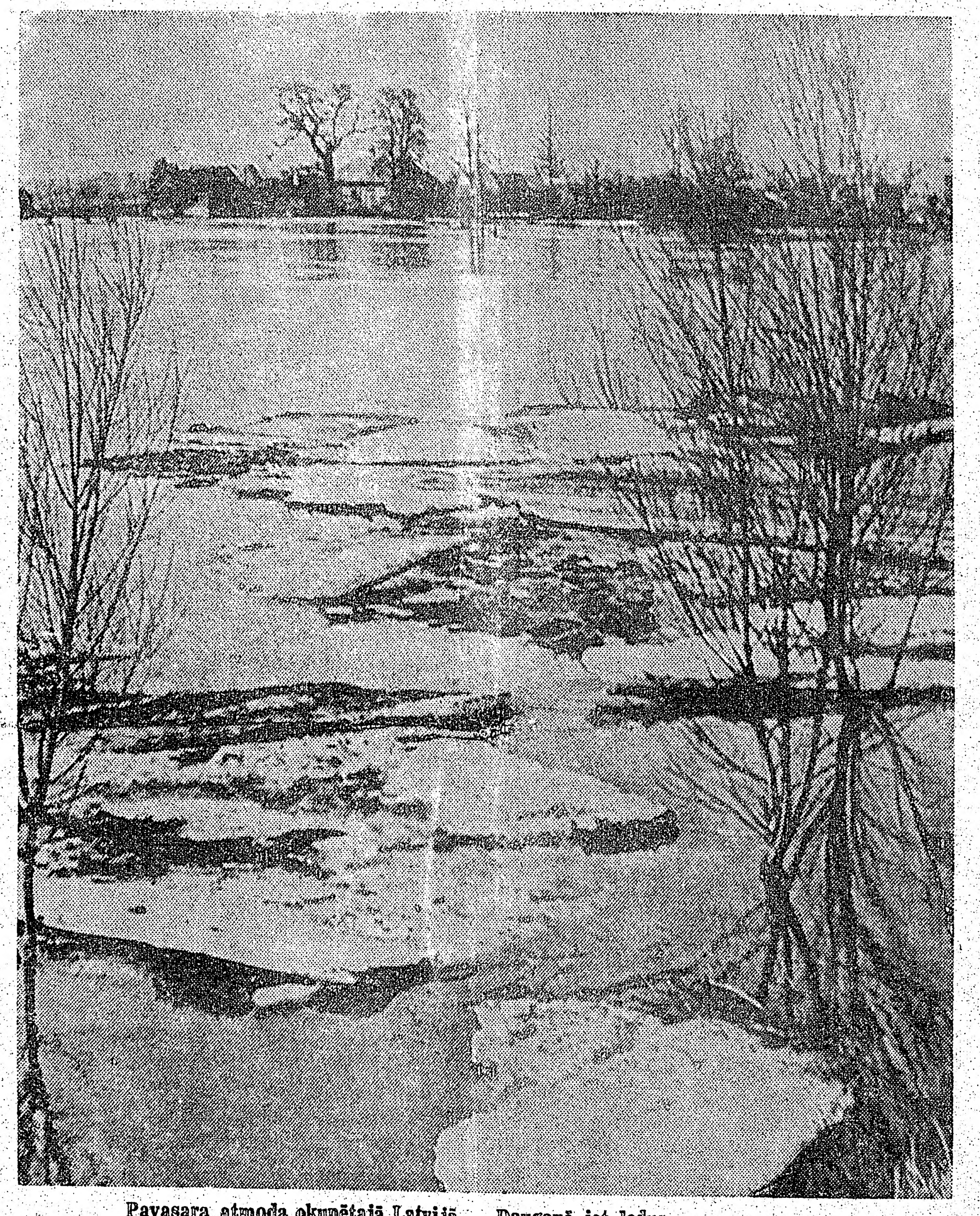

Pavasaŗa atmoda okupētajā Latvijā — Daugavā iet ledus . . .

LATVIJA

33. N-RS SESTDIENA, 1971. GADA 24. APRĪLIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors (dzīvoklī un vakaros): Krišs Šīdars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ontario; tālr. 766—2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības labot. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanādā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanādā un ASV — par mēnesi $2.50, 3 mēn. $8.00, 6 mēn. $11.50, 1 gadu $21.00. Atsevišķa numura cena 35 centi. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20—$6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

DROŠĀKĀ ĶĪLA

V. Korsts „Latvija Amerikā" 27. febr. n-rā, atsaucoties uz manu vēstuli savā rakstā „Mūsu tautas — būt vai nebūt" nav izskaidrojis kā latvieši, balstot prezidentu Niksonu, varētu savai tautai atgūt brīvību.

Katra pilsoņa piederība kādai partijai ir apsveicama, lai celtu gaismā Kremļa noziegumus pret latviešu tautu, bet būtu jāizvairās no prezidenta Niksona pārmērīgas slavināšanas, kas varētu atgādināt „personības kultu." Žēl, ka V. Korsts nav pacenties papētīt un saprasts republikāņu partijas un Niksona nacionālpolitiku, kas patiesībā ir apmēram tā pati kā viņa priekšgājējiem, t.i. neapvainot Kremli un nejaukties aiz dzelzs aizkara tā „iekšējās izdarībās", lai arī kā tas noziegtos pret apspiestajām tautām. Tā vietā vērojama sadzīvošanas politika ar bīstamo pretinieku.

Kaut V. Korsts darīja visu iespējamo, tad tomēr apspiesto nāciju nedēļas uzsaukums iznāca tik „samocīts", ka daudz neatšķīrās no iepriekšējiem. Ar visu iespējamo latviešu piepūli, tomēr tika noraidīta Latvijas 50 gadu dibināšanas atceres dienas pastmarka. Kā var izskaidrot, ka pirms vēlēšanām, kad tika veidota partijas platforma un nospraustas vadlīnijas turpmākai darbībai, par latviešu problēmām nekas netiek ne runāts, ne pieminēts, it kā tādas neeksistētu?

V. Korsts atkārtoti uzsveŗ iespējas „likt mūs sadzirdēt!" To esam darījuši jau daudzus gadus visādos veidos... Mūsu sūdzību uzklausītāji gan nožēlo mūsu tautas likteni, bet dara tikai to, ko atrod par labāku savai partijai, tautai un valstij. Latviešu tautas traģēdija ir, ka lielajām Rietumu valstīm nav vēl bijis izdevīgi uzņemties rūpes par apspiesto tautu brīvību.

Būtu vienreiz jāsaprot, ka zemes virsū vēl nav tādas varas, kas uzskatītu par pienākumu latviešu tautu atbrīvot. Līdz ar to arī jāpadomā, kas varētu Kremli piespiest atsacīties no Latvijas zemes, ja Parīzē gadiem ilgi nevar piespiest Hanoju atsacīties no Dienvidvietnamas.

Pad. savienība ir milzis uz māla kājām nevis prezidenta Niksona „apsvērtās politiskās ietekmes" dēļ, kā V. Korsts to apgalvo, bet šīs kājas dara ļodzīgas Kremļa apspiesto tautu cīņa par savām tiesībām un brīvību, gan atklāti saceļoties, gan arī miermīlīgi drupinot un atraisoties no komūnisma dogmām. Šīs tautas savā cīņā ir bijušas vienmēr atstātas vienas režīma nežēlastībai.

Nav faktoru, kas Rietumvaras, ieskaitot arī ASV, atturētu no koeksistences, lai pasargātu arī Austrumeiropu no Maskavas dominācijas. Drošākā ķīla ir pašu Austrumeiropas tautu dziņa atbrīvoties no šīs dominācijas.

J. Čipāns, Grimsbijā Ont.

★

NOTIKA BRĪNUMLIETAS

Kad ASV prezidents deva rīkojumu atbrīvot ltn. Kēliju no aresta, notika brīnumlietas: To, ka komūnisti nošāvuši un nomocījuši Sibirijas vergu nometnēs miljoniem nevainīgu cilvēku, sievietes, bērnus un sirmgalvjus, pasaule bija aizmirsusi, bet kad ltn. Kēlijs bija nošāvis Vietnamā dažus privātos komūnistu spiegus, par to kliedza visās malās! Jāsarkst būtu, piemēram, Indianas gubernātoram, kas protestēja pret prezidenta Niksona rīkojumu par ltn. Kēlija atbrīvošanu, tāpat dažiem citiem no Arkanzas, Teksasas u.t.t. Viens gan ir skaidrs — viceprezidents Agņu ir sava uzdevuma augstumos, viņš simtprocentīgi atbalstīja prezidenta Niksona rīcību.

J. R., Detroitā.

★

PASKAIDROJUMS

Šāgada Dzimtenes Balss ceturtajā numurā ievietots mans raksts „Zviedru un vācu preses atsauksmes par Artura Ozoliņa koncertu". Šeit virsraksts „Talantīgs mākslinieks"; redakcija papildinājusi ar mazu ievadu, citādi manam rakstam tikai nedaudz izlaidumu un tas parakstīts ar pilnu manu vārdu un uzvārdu.

Šo rakstu neesmu sūtījis uz Rīgu, bet sūtīju to šāgada 16. janvārī Vācijas laikrakstam „Latvija". Šis mans raksts, kā tagad noskaidrots, Vācijas laikraksta redakcijā nav saņemts un tāpēc palicis nepublicēts. Kādā ceļā raksts nokļuvis Rīgā — nezinu. Bet to varbūt noskaidros zviedru vai vācu pasta iestādes.

Jākonstatē tikai Dzimtenes Balss nožēlojamais stāvoklis, ka jāķeŗas pie tik negodīgiem līdzekļiem, lai sagādātu vielu savam laikrakstam.

Irēna Dunkele, Upsalā, Zviedrijā

(98. turpinājums)

Aleksandrs Lielais bija vēlējies, lai būtu vēl citas pasaules bez tām, ko viņš pazina, lai varētu tās iekaŗot. Moljēra Donžuans vēlējās to pašu: „vēl citas pasaules, kur izvērst savas mīlestības dēkas"*)

Tādas Vāgners sniedza saviem „mīlestībā iemīlējušamies" klausītājiem. Par dārgu naudu, un bez mazākā riska.

Punctum saliens: Še netiek vērtēta Vāgnera mūzika, runāts par to, cik tā laikmetīga vai novecojusi, vērtīga vai nevērtīga, še ir runa tikai par Vāgnera libretiem un viņa filozofiskiem rakstiem.

Vāgners rakstīja kosmopolītiskai dīkdieņu sabiedrībai Vīnē un Budapeštā, Berlīnē un Minchenē, Drēzdenē un Leipcigā, Pēterpilī un Maskavā. Pēterpili un Maskavu viņš apmeklēja 1862. gadā, kur diriģēja Filharmonijas 120 vīru orķestri ar 60 vijolniekiem. Lielkņaze Jeļēna noklausījās Vāgnera Nībelungu gredzena libreta lasījumu 4 reizes no vietas un pateicīgā sajūsmā autoram lika pasniegt aploksni ar 1000 rubļiem.**) Kas māk, tam nāk.

Taču visapzeltītākos laurus Vāgners plūca Bavārijā, kur viņa „mīlestības mīlestībai" veltītās operas atrada tikpat slimu, cik izšķērdīgu atbalstītāju jaunā ķēniņa Ludviga II personā. Ķēniņš pat izteica vēlmi atteikties no troņa, lai dzīvotu mūžīgā svētlaimē ar savu draugu. Šo nodomu Vāgners gan pašā sākumā aizsita, jo tādā gadījumā būtu aizsitusies arī tā zelta un sidraba straume, kas no valsts kases plūda Vāgnera pastāvīgi atvērtajā kabatā. Vāgners Ludvigam II esot izmaksājis vairāk nekā viņa vectēvam Ludvigam I bija izmaksājusi viņa draudzene dejotāja Lola Monteza. ***) Ne velti galma ļaudis Vāgneru dēvēja par otru Lolu Montezu.

Bet kāds tam sakars ar mūsu teātri, ar latviešu mākslu, ar latviešu problēmām, ar Uguni un nakti?

Kāds sakars vāgneriskām fin de siècle****) femmes fatales — liktenīgajām sievietēm — Vāgnera operās: Venerai, Ortrudei, Brunhildei, Kundrijai kaut ar Uguns un nakts Spīdolu? Atbilde: vairāk, nekā mums tas būtu bijis veselīgi.

Rainis Uguni un nakti rakstīja ne kā drāmu, bet kā operas libretu. Nav tādēļ brīnums, ka viņš šim libretam pieturas punktus meklēja ne tikai Pumpura poēmā Lāčplēsis, kā prasīja sacensības noteikumi, bet arī operu pasaulē. Un kas gan viņa laikā bija populārākais skaņradis un libretists, ja ne mūzikas Viktors Igo — Richards Vāgners? Un vai Vāgners nebija tā kā drusku „savietis", jo savu 24., 25. un daļēji 26. dzīvības gadu bija pavadījis Rīgā, būdams operas diriģents tai pašā namā, kur vēlāk uzvedīs Mediņa diloģiju Uguns un nakts... paša Raiņa klātienē.

Nav tālab nekāds lielais pārsteigums, ja Rainis norādījumos Kugam par II cēliena skatuvisko veidošanu rakstīja: „Viss top gluži tumšs, gaisma tikai no pūķa mutes, kad tā atveŗas. Tātad, redzams ne pūķa stāvs (kā, piem., Nībelungos), bet tikai zobotā mute..." Rainis, protams, nerunā par Nībelungu dziesmu, bet par Nībelungu gredzenu — Vāgnera operu, precīzāk, šīs operas III daļu — Zigfrīdu.

Šī it kā nenozīmīgā norāde Jānim Kugam tomēr atklāj lielus noslēpumus.

Vispirms tā liecina, ka Rainis visai uzmanīgi lasījis Vāgnera Nībelungu gredzenu, bet pavirši, ja vispār, lasījis Nībelungu dziesmu, otrs, ka viņš īpašu vērību pievērsis simboliskajam pūķim, kas Vāgnera Gredzenā bija Reinas zelta pūra ieguvējs milzis Fafners,°) kas uzdevuma labākai veikšanai pārvērties pūķī. Zigfrīda raga uzmodināts, pūķis izlien no alas un uzrāpjas pakalnā. Zigfrīds to ievaino astē, tad iegrūž zobenu pakrūtē, lai skartu sirdi. Mirstot Fafners atklāj, ka ir pēdējais milzis un ieteic Zigfrīdam piesargāties, jo zelta pūrs un gredzens nes nāvi.

Rainis nevēlas, lai Kuga Lāčplēša kaujamo pūķi rādītu pilnā augumā, kā to dara Vāgners. Kālab? Tālab, ka tad var paiet gaŗām nepamanīts kāds svarīgs sīkums: kronītis — pūķa galvas rota. Rainis vēlējās, lai Lāčplēša kaujamais pūķis būtu apveltīts ar zelta kronīti, kam bija simbolizēt kapitālistisko krievu impēriju un carisko despotiju. Un tā nu Rainis Lāčplēsim liek nocirst „pūķim kroni no galvas" un tikai tad nosist pašu.

Rainis Lāčplēsim kaujamo pūķi ir padarījis konkrētāku, vēsturiskāku par Vāgnera pūķi. Drāmai tas nāk par labu.

Nekādus uzlabojumus, toties, Rainis nav izdarījis ar pūķa kāvēja interjekcijām, ar atkārtotiem hoho! Tie ir uz mata tādi paši kā Vāgnera Zigfrīdam.

Vāgnera Zigfrīds, uzbrūkot pukim, izsaucas:
Hoho! du grausam grimmiger Kerl!°°)
Raiņa Lāčplēsis, izaicinot Melno bruņinieku sauc:
Hoho! nāc!
Vāgnera Zigfrīds, uzbrūkot pūķim, izsaucas:
Hoho! Hohoho!
Hoho!...
Raiņa Lāčplēsis, dodoties virsū pūķim, dara to pašu:
Hohohoho!
Hoho!

Zigfrīda un Lāčplēša interjekcijas ir tik pārsteidzoši līdzīgas, ka tām jāpievērš īpaša vērība.

*) Molière, Don Juan, I, 2.

**) Ernest Newman, The Life of Richard Wagner, New York 1941, III, 204. lpp.

***) Lolas īstais vārds bija Marie Dolores Eliza Rosanna. Tēva vārda 1818. gadā Īrijā dzimušajai nebija. Kāds kapteinis viņu apprecējis aizveda uz Indiju, bet viņa vīru drīz pameta, atgriežoties Eiropā. Atkailinājusi savas krūtis par godu ķēniņam, viņa kļuva par tā draugaļu 1847. g. Gadu vēlāk revolūcija viņu padzina. Kādu laiku bijusi Franča Lista draudzene, viņa 1851. gadā pārcēlās uz Savienotajām Valstīm, kur 1861. gadā mirstot atstāja lekciju piezīmes, vienu ar virsrakstu The Arts of Beauty.

****) Gadsimta beigas — kā dēvēja XIX gadsimta dekadentisko beigu posmu.

°) Savās Nībelungu piezīmēs Vāgners atzīmēja: „Pūķis Fafners, uguns dvesējs un ļaunuma simbols, nav neviens cits kā mans nerimīgais ienaidnieks fon der Pfortens. Barons fon der Pfortens bija Bavārijas finanču ministrs, kas vēlējās ierobežot ķēniņa izšķērdību īpaši pret Vāgneru.

°°) Hoho! nežēlīgo briesmon!

(Turpinājums sekos)

Austrālijas viesu koncerts

Austrālijas latviešu mākslinieku koncerts Toronto bija saistījis latviešu koncertpublikas interesi, piepildot koncertzāli ar atsaucīgiem klausītājiem. Liriskais soprāns Magda Veide un baritons Dzintars Veide bija veltījuši programmu latviešu autoru darbiem, atskaitot vienu operas āriju.

Programmu iesāka baritons Dzintars Veide ar trim Alfreda Kalniņa dziesmām — Jaunā Imantas dziesma, Skan zvani un Krīvu krīvs. Sekoja Magda Veide ar A. Kalniņa dziesmu Dzimtene un reti dzirdēto Ūdens lilija. Tālāk dzirdējām abu mākslinieku dziedātos A. Kalniņa duetus — Turp′ tā vien gribas man iet un Krēslā. Pirmo daļu beidza Dz Veide ar divām operu ārijām – Akmentiņa āriju no operas Uguni un Volframa dziedājumu no Vāgnera operas Tanheizers.

Otro daļu ievadīja Dz. Veides dziedātās Bruno Skultes patriotiskās dziesmas — Sapņu zeme un Latvija, Tālivalža Ķeniņa Miestiņš un Vecais burinieks. M. Veide dziedāja Lūcijas Garūtas Vakara blāzmā, Jāņa Ķepīša Sapņotājas dziesmu un Liepu tēja un Eižena Freimaņa Vakars un Sveši soļi.

Programmu pabeidza abu mākslinieku dziedātie dueti, Helmera Pavasara — Aun, meitiņa, balti kājas un Jāņa Ķepīša — Tālu skrēja cielaviņa un Lokatiesi, mežu galī.

Gribētos sacīt, ka latviešu koncertpublika ir paraiba prasību ziņā. Daļa klausītāju vēl dzīvo romantiskā laika mūzikas pasaulē un nelabprāt vēlas dzirdēt mūsdienu komponistu darbus, dažus aizkustina ikviena dziesma, kas skar patriotisko temu; citiem imponē dziedātājs, ja tas dzied skaļi — fortissimo, bet daļa jūsmo par veco bel canto dziedājumu, kur galvenā vērība veltīta skaistam tonim, atstājot tekstu otrā vietā.

Aizvadītais koncerts varēja apmierināt visas auditorijas grupas. Ja Dzintaru Veidi raksturo varens balss materiāls, labs tembrs, spožs forte, labas augšas un apakšas un labi izstrādāts priekšnesums, tad Magdu Veidi raksturo lielisks bel canto dziedājums, kas, bez šaubām, var balstīties tikai uz laba vokālās mākslas pamata. Mākslinieces dzidrais tembrs skan izlīdzināti visos posmos. M. Veide pārvalda savu lirisko soprānu nevainojami un brīnišķs ir dziedātājas piano, pat visaugstākos dziedājuma posmos. Ir tiešām grūti atrast kaut ko peļamu. Šim pozitīvām īpašībām vēl jāpievieno laba dikcija un solida skatuves stāja.

Pakavējoties pie baritona Dz. Veides dziedājuma, varētu vēlēties pilnskanīgāku dabīgāk tembrētu piano. Mākslinieka piano skan pārāk tenorāli, ir paplakans un nenes tik labi, kā varētu gaidīt. Jāatzīst, ka otrā daļā, it īpaši Skultes Sapņu zemē dziedātāja piano bija dabīgāks un krāšņāks. Pirmajā daļā vislabāk padevās Skan zvani, bet otrā daļā Dz. Veide spīdēja ar grūtajām T. Ķeniņa dziesmām kā vokāli, tā arī priekšnesuma ziņā. Piedeva —ārija no operas Donžuans apliecināja dziedoņa dotumus operu žanrā.

A. Kalniņa Akmentiņa ārija skanēja vokāli labi, bet, manuprāt, tās tulkojums bija pārāk dinamisks un atgādināja drīzāk Edgaru nekā Akmentiņu. Būtu daudz labāk bijis, ja dziedātājs būtu bijis apvaldītāks, būtu izvairījies šai ārijā no fortissimo, bet apmierinājies ar mezzo forte.

Magdas Veides liriskais soprāns iekaroja klausītājus jau ar pašu pirmo, nelielo A. Kalniņa dziesmiņu Dzimtene. Šajā mazajā dziesmā māksliniece bija spējusi ielikt katrā teikumā īpašu akcentu. Varētu sacīt, ka mākslinieces dziedājumu pavada īpaša sirsnība priekšnesumā. Ikviens tonis „sēd" īstā vietā. M. Veide prot lietot arī klusinātos toņus. Mākslinieki bija savu dziesmu izpildījumā arī ļoti precīzi ritmiski. Īpašu klausītāju atzinību guva jauki saliedētie dueti.

Mākslinieki bija spiesti sniegt arī vairākas piedevas.

Edītes Timermanes pavadījums sekmēja koncerta labo izdošanos un pavadītāja no jauna apliecināja, ka viņa ir viena no latviešu labākām pavadītājām.

Mākslinieki saņēma daudz aplausu un ziedu.

Ž. Zentiņš

Lielais pret lielo

Lasot ziņu par ievērojamā komponista Igora Stravinska nāvi, nāk prātā kāda maza grāmata, mūzikas kritiķa Jēkaba Poruka eseja Vientulis burzmā, ko autors pirms gadiem veltījis mūsu ievērojamā profesora Jāzepa Vītola 84 gadu dzimšanas dienas piemiņai. Profesors to lasīdams, atzinis par skaistāko apcerējumu, ko tas par sevi kādreiz lasījis.

Tur rakstīts arī par nupat mūžībā aizgājušo komponistu Igoru Stravinski. Tas ir mazs notikums, kas saistās ar zīmīgu atziņu. Jādomā par Gaismas pils autoru un atmiņā nāk viņa komponētā Mēness starus stīgo... „tur, kur stars ar staru liesmās vienojas..." Spoži stari reiz vienojušies.

Abi skaņraži nav vairs dzīvo vidū. Epizods ir dzīvs un Jēkabs Poruks to nedaudz rindās ietverdams, domā un liek lasītājam domāt.

Tas bijis tā. — Savā laikā visas ievērojamās personas mūzikas pasaulē, uzturēdamās īsāku vai garāku laiku Latvijā, nodevušas savas pieklājības vizītes mūsu profesoram un konservātorijas rektoram Jāzepam Vītolam. Bijuši ne viens vien goda mielasts, kur tikušās pasaulē slavenas mūzikas personības. Mūsu profesors tādās reizēs iekvēlojies, atsilis, kas viņa paziņējiem, to vērojot, licies, ka Jāzeps Vītols pats par savu pārmaiņu bijis pārsteigts. — Ne velti J. Poruks savā esejā to nosaucis par vientuli burzmā.

Rīgā reiz ieradies krievu komponists Igors Stravinskis. J. Poruks, zinādams abu lielo garu profesionālo ieskatu nesavienojamo pretišķību, bijis norūpējies: kā izkārtot abu tikšanos, kā aizkavēt eventuālo asumu rašanos, kas, abiem tiekoties, varētu būt nenovēršami. Igors Stravinskis ar savu virzienu mūzikā — asām disonancēm un novēršoties no harmonijas likumiem savos darbos, bijis mūzikas literātūras klāstījumos diezgan nesavaldāmis plauku sitējs pretiniekiem. Šis vīrs bijis pārāk bīstams galda biedrs profesoram Jāzepam Vītolam. J. Poruks apzīmē mūsu profesoru savā esejā par lielklasiskā romantisma pēdējo sargu.

Abi dižgari satikušies pirmo reizi dzīvē. J. Poruks katram klusi pateicis, ka viņa galda biedrs būs tas un tas, — minot tikai vārdu un tēva vārdu. — Igors Stravinskis pēc tautības bijis krievs, un prof. J. Vītols savas izglītības un pirmo mūzikā darba laiku pavadījis Pēterpilī tātad, abiem tikai vārda un tēva vārda lietošana nevarēja būt kas neparasts. J. Poruks lielās rūpēs izvairījies abiem minēt — uzvārdus, zinādams, ka tagad līdzās sēdēs divi lieli nesamierināmi uzskatu un stilu pretinieki.

Iznākums bijis negaidīts. Abu mūzikas „imperātoru" (atkārtots J.Poruka apzīmējums „imperātori") vēsturiskā tikšanās noritējusi ne tikai bez pārpratumiem un asumiem, bet tādā saskaņā, it kā būtu tikušies sen neredzēti draugi. Tie nav iegājuši nekādos profesionālos uzskatu atšķirību strīdos. Abu sarunas sprēgājušas līdz agram rītam.

Lasot literāru uzskatu deklarējumus mūsu dienās, — visus „par un pret", visus: „tā un ne citādi", — grūti sameklēt pašu mākslu jēdzienu. Arī literatūras daiļradē taču tāds ir. Vai paši literāti, polemizēdami viens ar otru un šķēpus lauzdami, savu daiļrades jēdzienu vēl saskata, to zināšanu arī jāatstāj viņiem pašiem. Kompetentiem lasītājiem —tādi jau arī ir, vai mazākais sevi par tādiem uzskata — tomēr paliek kāda iespēja: radīt pašiem kādu literāru sacerējumu, pie tam, ņemot vielu no savas polēmikas un diktātu rokas grāmatas. Daiļdarbs varētu būt ja ne citādi vērtējams, tad vēsturiski iezīmīgs. Tikai pavisam savādāks, kā toreizējā abu mūzikas imperātoru vēsturiskā tikšanās īsā vakarā.

Abiem komponistiem un reizē arī mūzikas teorētiķiem tomēr bijusi kāda liela priekšrocība, — tiem vienam otru nav bijis jāmāca, kā atminēt Gaismas pils vārdu. To tiem zināmu devis abu lielums.

Z. K.

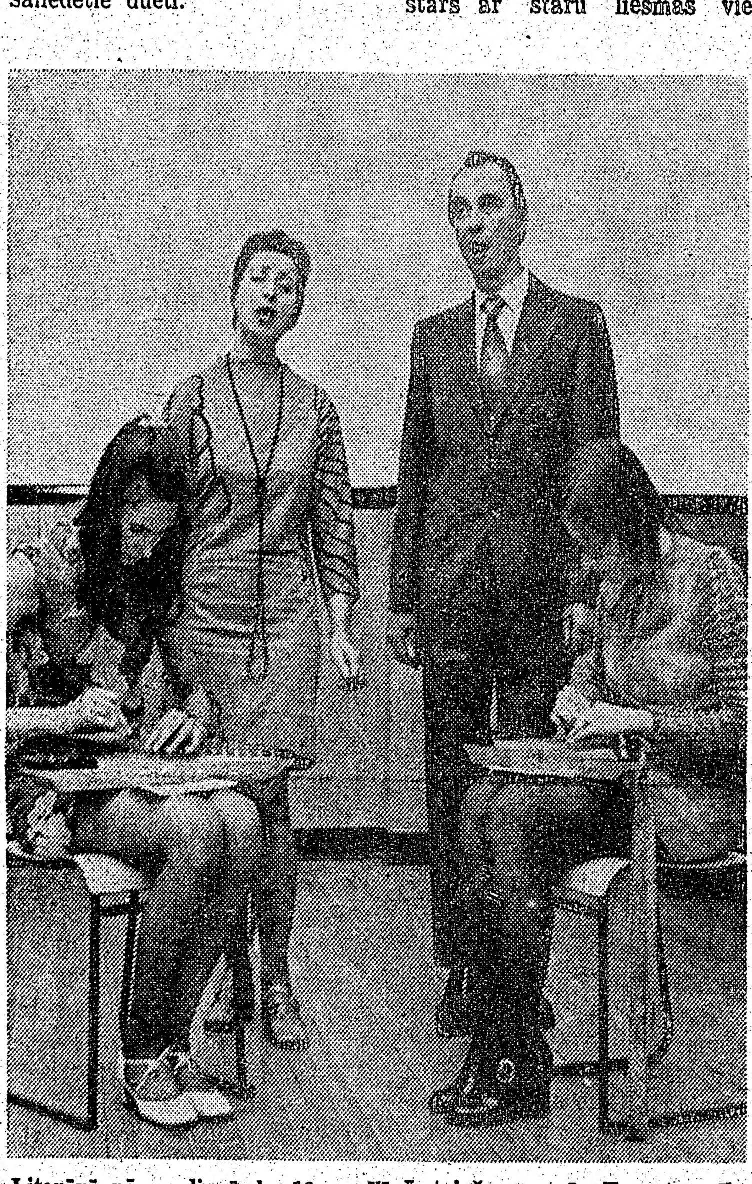

Literārā pēcpusdienā, ko 18. aprīlī Latviešu namā Toronto rīkoja LPB Kanadas kopa, dziedāja Mirjama Bērziņa un Alberts Vītols, kokļu mūzikas pavadījumus spēlējot Astrai Vītolai un Ingrīdai Bērziņai. Foto: J. Ligers

Kultūras chronika

Melburnā, Austrālijā, martā savu piecpadsmito patstāvīgo izstādi bija rīkojis gleznotājs Reinis Zusters no Sidnejas, rādot 34 vairumā liela formāta eļļas darbus. Kopš savas pirmās, 1951. gadā Kanberā rīkotās izstādes R. Zusters skates rīkojis Sidnejā, Melburnā, Adelaidē, kā arī Toronto, Kanadā, un Esenē, Vācijā. Viņa darbi ir Austrālijas visu pavalstu publiskās un privātās galerijās. Kopš 3. aprīļa ar savu pirmo patstāvīgo gleznu skati Džīlongā debitē Melburnas latviešu gleznotājs Guntis Jansons, rādot tajā 38 darbus, to skaitā ainavas un figūrālās glezniecības paraugus. G. Jansons glezniecību mācījies Melburnas karaliskajā technoloģijas institūtā.

Uz notikumiem atskatoties

DVM NR. 135 JANVĀRIS/ FEBRUĀRIS, 1971. G. DV CV IZDEVUMS

Pēc vairāk kā sešu nedēļu pacietīgas un nenovēršamas gaidīšanas DVM abonenti šeit, Albiona salā, saņēma pirmo šāgada mēnešraksta numuru. Kļūdu un aizbildinājumu meklētājiem tas bija krietni „vecs". Daudzi, jādomā lielais vairums, lasīja to ar vēl lielāku interesi kā citkārt.

Pasta darbinieku streiks Anglijā pēkšņi parādīja tukšumu un atstātību, kuru nekad vēl nebijām izjutuši. Nepienāca vēstules, laikraksti, biļeteni — sabiedriskā dzīve lokālizējās, vai pat pavisam apstājās. Šis apstāklis nu reiz mums parādīja, kas notiktu, ja reiz mūsu preses izdevumi patiešām apstātos iznākt. Nav tomēr iespējams, pat ar vislabāko gribu ne, saskatīt kādu lietišķu darbošanos, lai tas nenotiktu. Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi ir laba lieta, bet parasti tās izskan tikai sanāksmju telpās, nerodot nekādu atbalsi tālāk. Un tā tas turpinājas līdz nākamai reizei.

Pievēršoties šāgada pirmā numura saturam, jo sevišķi gribas atzīmēt DV priekšnieka V. Haznera rakstu „Brīvības sardzē". No sarunas ar mazdēlu atraisās viss DV darbības laiks — sākot ar Cēdelgemas dienām, līdz mūsu ideoloģiskajiem uzdevumiem. Iegaumēsim šo — lai vienmēr atceramies, ka brīvības izcīnīšanā mums bija un būs galvenā kārtā jāpaļaujas vienīgi uz saviem spēkiem. Skarbas atmiņas atsauc A. Šimaņa gūsta cikla zīmējums — Uz pusdienām. Seko E. Blanka apraksts par Latvijas de jure atzīšanu. Tad trāpīgi dzeju iestarpinājumi — V. Hermanes Kad? un I. Liepiņas Nakts. Seko samērā plašais un faktiem bagātais J. Brūna apskats — Sarkanās varas balstītāji. Jo tuvs un daudziem pazīstams ir O. Bisenieka Stāsts par Kurzemi, par Kurzemes lielkaujām un nesalauztajiem cīnītājiem. Kā monumentāla izskaņa stāstījumam piederās A. Apses dzejolis — Pusnaktī. Seko M. Lūša raksts par gara ugunskuriem Cēdelgemā, kur labā sadarbībā notika vairāki lekciju un referātu cikli.

Tālāk redaktors A. Vinčels sniedz sava raksta turpinājumu — Pēdējais darba posms Eiropā. Rakstā apskatīti daudzi jautājumi, kas ir aktuāli vēl šodien. Doma, ka DVM varēja izveidot pilnīgāku un labāku vēl Eiropā esot, nav sveša tā laika līdzstrādnie-

(Nobeigums 4. lpp.)

Iepazīstieties ar plašāko un regulāri iznākošo

Daugavas Vanagu Mēnešrakstu!

Iznāk 6 reizes gadā, ik otru mēnesi.

Raksti: Latvijas brīvībai, ideoloģijai, literātūrai, mākslai, atmiņām vēsturiskā nozīmē un aktuālitātēm.

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā par 3 numuriem $2.75, 6 — $5.50, atsevišķs numurs $1.00.

Pasūtināms: Mr. K. Bencons, 223 High Park Ave., Toronto 165, Ont., Canada.

Vera Dāboliņa

DAUGAVAS VANADZĒM

Veltīts 17. vanadžu salidojumam Čikagā

Latvju vanags spārnus plēzdams,
Cīņas sparu sevī nes.
Vanadzes ar savu rosmi
Pretī saulei acis ceļ.

Naida dzirkstis pārvarēsim,
Vēja pūsmas nelieks mūs.
Degsim sirdis karstās liesmās
Uzticībā tēvzemei.

Saudzē, Dievs, mūs cēlam darbam,
Vienotām un stiprām būt,
Lai kā vārpas augstos stiebros
Stalti galvas paceļam.

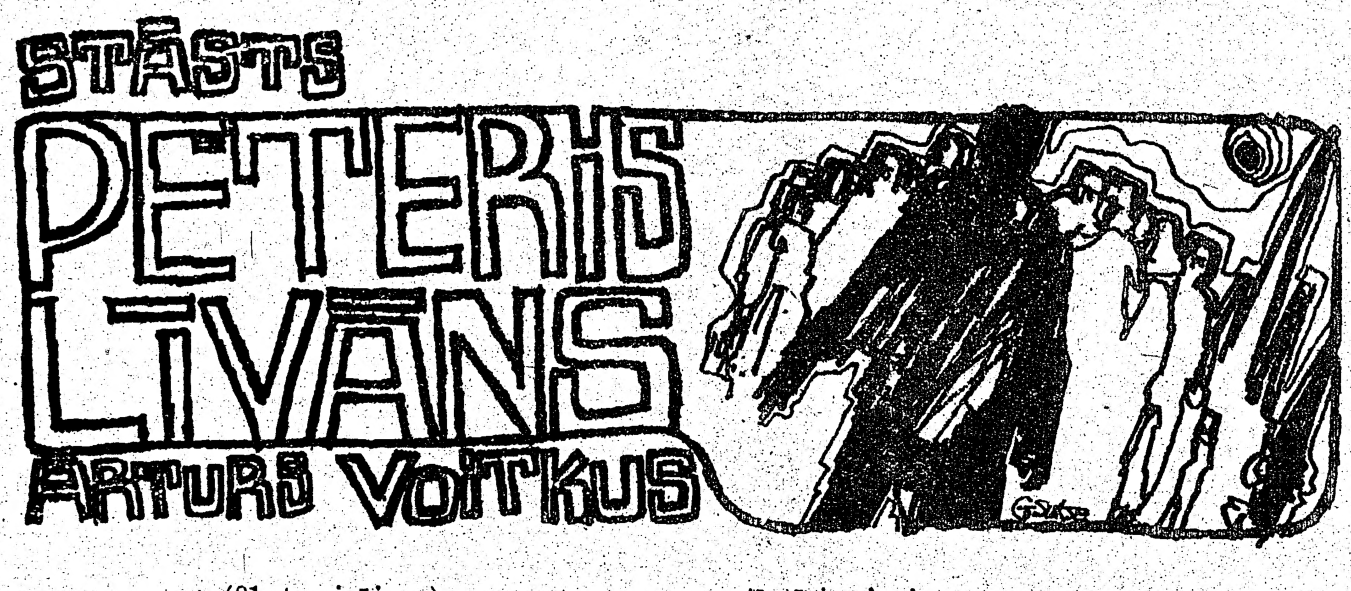

(81. turpinājums)

— Es arī?

— Tu arī, — Līvāns ātrumā izšķīrās. Zēna tur gan nevajadzēja, bet tā acīs pašreiz dega tāda kāre darboties, ka to nevarēja pamest neapmierinātu. —Kā citādi? Galu galā — tā taču tava māte!

***

Marta Krauze Kronvillē ieradās aprīļa sākumā — divas nedēļas pirms Lieldienām. Stacijā viņu sagaidīja Līvāns ar Mārci. Ja sieviete, kas iznāca pa dzelzceļa stacijas durvīm, tērpā tik ļoti neatšķirtos no vietējiem, un ja viņas acis, Pēteri un zēnu ieraugot, nebūtu uzdzirkstījušas priekā, ne Līvāns, ne Mārcis viņu nebūtu pazinuši. Viņa apstājās, nolika saini un, mazliet pietupusies, ieplēta rokas, skatienu no zēna nenolaižot.

Mārcis visu laiku bija dīžalājies, nepacietīgi ik pāris minūšu gājis pārbaudīt, par cik iedaļām stacijas lielā pulksteņa rādītājs atkal palēcis uz priekšu un vienmēr no jauna pārprasījis Līvānam, vai tikai tas skaidri zina, ka šī ir pareizā izeja, pa kuru nāks māte. Bet māti ieraudzījis, viņš mazliet parāvās atpakaļ un pietvērās Līvāna rokai.

— Iesim nu tuvāk, — Līvāns mudināja. — Skrien pretī, tā ir viņa!

Taču Mārcis Līvāna roku neatlaida, un kad abi pienāca pie Martas, tā atkal bija piecēlusies visā augumā un apvaldīti sniedza vispirms Līvānam roku pretī.

— Labdien un paldies, — viņa runāja mazliet paskarbā, piesmakušā balsī. — Kāpēc tas tā, ka man vienmēr jums jāsaka paldies?

Viņa pievērsās dēlam.

— Un tu esi Mārcis? Liels, liels esi izaudzis. Būsi liels kā tēvs.

Mārcis neapzināti paskatījās Līvānā, tā augumu acīm nomērīdams.

Marta Krauze iesmējās.

— Es runāju par tavu īsto tēvu. Tu jau tagad izskaties pēc viņa.

Zēna sejai pārslīdēja laimīgs smaids. Viņš atlaida Pētera roku un piekļāvās mātei.

— Nedrūzmēties! Atbrīvot ceļu atbraucējiem! — Kārtības sarga balss pārcirta atkalredzēšanās prieka izpausmes mirkli. — Sasveicinieties tur — malā. Tur jūs neviena netraucēsit.

— Iesim! — Marta Krūze satrūkās; vācu iestādēs pavadītajos gados bija iepaukāta disciplīna un cieņa pret pavēlēm.

— Viņš mums nekā nevar padarīt! — Mārcis atdzīvojās, pagriezās pret ierēdni un skaļi uzsauca:

— Shut up!

— Mārci! — Līvāns uzlika zēnam roku uz pleca. — Tava māte tagad domās, ka tu neproti uzvesties. Un pie tam tā nemaz nav. Vai jums bez šīs ceļa somas vēl citas mantas? — viņš pievērsās Martai.

— Man mantas? Mācītāj, mācītāj! Kā jūs šo domu pats vērtējāt: naivitāte, optimisms vai glaimi?

Līvāns pasmīnēja.

— Taisnību sakot, tikai pieklājības jautājums.

Viņi iesēdās taksametrā.

— Te autobusu vai tramvaju nav? — Marta jautāja

— Kā ne — ir. Bet tas tā — jūsu atbraukšanai par godu, — Līvāns bija iekāpis automašīnā pēdējais un sēdēja Martai blakus. Viņas drēbes izgaroja dezinfekcijas līdzekļa smaku.

Pēc nedaudz minūtēm atbraucēji iegāja Līvānu dzīvoklī.

— Dzīvoklis! Īsts, kārtīgs dzīvoklis! Istabas... Tad tas tomēr tiesa, ka šeit nometņu un slimnīcas dzīves šaurība jāaizmirst... — Marta Krauze lūkojās apkārt. — Katram sava istaba? Neticami!

Viņa bija pienākusi pie Līvānu guļamtelpas un pa pusatvērtajām durvīm ieskatījās istabā, kur gludi pārklātas blakus stāvēja Pētera un Mairas gultas.

— Ziniet, — Marta pagriezās pret Līvānu, — man nākas pagrūti aprast ar domu, ka esat precējies. Es jūs atceros tikai kā vieninieku. Un tagad jums sieva un divi bērni!

— Trīs, — Līvāns laboja. — Līdz šim bija trīs. Tagad jau jūs man vienu, laikam, ņemsit prom.

Mārcis visu laiku bija turējies mātei blakus. Brīdi pa brīdim viņš satvēra un atkal atlaida kā rotaļādamies tās roku, un kad Marta, dzīvoklī ienākusi, apskāva tā plecus, piespiedās mātei cieši klāt un vairs neatlaidās. Dzirdot pēdējos vārdus, viņš pacēla galvu.

— Vai tad... vai man būs... vai mēs dzīvosim citur?!

— Kā citādi? Tu negribi ar mani kopā? — Marta paskatījās zēnā; tikai tagad viņa apzināti ievēroja, ka tai nebija jāskatās uz leju, bet ka Mārcis bija izstiepies gandrīz viņas augumā.

— Jā, bet... es negribu prom no tēva! Kāpēc tu nevari dzīvot pie mums? Tēt', kāpēc viņa nevar? Tu teici, ka viņa gulēs tavā darbistabā. — Mārcis atraisījās no mātes skāviena.

— Pagaidām, — Pēteris atbildēja. — Kamēr tava māte sameklēs darbu un dzīvokli, viņa dzīvos šeit. Citādi tas nemaz nav iespējams. Bet pēc tam — katra ģimene par sevi. Tu jau zini, kā tas šai zemē notiek.

— Jā, bet... — Mārcis gribēja vēl iebilst, bet apklusa un ierāvās sevī.

— Tu varētu parādīt mātei savas skolas burtnīcas, lai viņa redz, cik tu labi jau raksti, — Līvāns mēģināja zēna omu uzlabot.

— Es jau viņai rakstīju vēstuli. Viņa zin, kā es rakstu, — Mārcis tiepīgi atbildēja.

— Tas gan tiesa, — Līvānam tālāk pietrūka padoma, un viņš, kā palīdzības meklēdams, paskatījās Martā.

Marta klusi iesmējās.

— Mārci, nāc man tagad palīgā. Man jāizsaiņo soma. Tu man parādi, kur viss novietojams.

Pēteris steigšus atvadījās un devās uz pilsētu. Slimnīcā bija ievests kāds darba negadījumā cietis latvietis. Viņš bija priecīgs, ka no neveiklā stāvokļa izkļuvis ar godu. Cik nelāgi, ka Maira nebija mājā; tā šādos gadījumos vienmēr prata atrast pareizos vārdus. Bet gan jau arī Marta tiks ar Mārci galā. Ja labi apdomāja — bija jau viņas pašas dēls.

***

Rozēns draudzes valdes sēdē ieradās ar novēlošanos. Jau iepriekš viņš bija Kamolam lūdzis, lai tā nosebošanos aizbildina; viņam esot daži neatliekami pienākumi mājā. Lai sākot sēdi arī bez viņa.

Pārrunājamo jautājumu nebija daudz, sēdes dalībniekos valdīja vienprātība, un Rozēns ieradās gandrīz par vēlu. Kamols pašreiz bija pieteicis darba kārtības pēdējo punktu — dažādus jautājumus. Nevienam tādu nebija, un Kamols jau gribēja sēdi pasludināt slēgtu, kad atvērās durvis un pa tām ieslīdēja Rozēns.

— Varbūt jums, Rozēna kungs, kas sakāms? — Kamols pieklājības pēc jautāja vēlīnajam nācējam. — Mēs pašreiz gatavojamies sēdi slēgt.

(Turpinājums sekos)

Japānā ziedēja ķirši

SARUNA AR MODRI ŽULPU

Laikā no 28. marta līdz 7. aprīlim Japānā notika 21. pasaules meistarsacīkstes galda tenisā, kuŗās kā Kanadas valsts komandas spēlētājs piedalījās arī Hamiltonas DV nodaļas sporta kopas Sparta dalībnieks Modris Žulps. Bez viņa komandā bija vēl trīs dalībnieki, visi jaunkanadieši, viens no tiem ķīniešu izcelsmes.

Par savu braucienu M. Žulps izsacījās: „Uz Japānu devos ar lidmašīnu no Toronto-Maltonas lidlauka, cauri Vankuverai uz Tokio. Lidojums turp un atpakaļ man izmaksāja 1100 dol. 75% no šīs summas sedza Kanadas galda tenisa apvienība.

Modris Žulps

Pirms pasaules meistarsacīkstēm galda tenisā, laikā no 20.—24. martam Singapūrā notika Britu kopvalsts meistarsacīkstes galda tenisā, kuŗās piedalījās arī Kanadas komanda. No Tokio lidojām uz Hongkongu un pēc tam uz Singapūru. Šīs bija pirmās Britu kopvalsts meistarsacīkstes galda tenisā. Šais sacīkstēs piedalījā 11 vīriešu un 6 sieviešu komandas. Kanadas vīriešu komanda palika 9. vietā, bet sieviešu komanda — 4. vietā. Visi sacīkšu dalībnieki saņēma piemiņas medaļas. Pēc diezgan nesekmīgas debijas Britu kopvalsts meistarsacīkstēs, devāmies atpakaļ uz Japānu, lai piedalītos turienes pasaules meistarsacīkstēs.

No Singapūras lidojām uz Osaku un pēc tam ar elektrisko vilcienu uz Nogoju, kur meistarsacīkstes notika. Sacīkšu dalībnieki bija izvietoti Nogojas viesnīcās, kuŗās varēja pasūtināt maltītes pēc Eiropas, Amerikas vai vietējās ēdienu kartes. Sacīkstes notika ārpus pilsētas, kādā senā pilī, kas apjozta ar lielu un augstu mūŗa valni, kam apkārt dziļš kanālis. Noteiktā laikā autobusi pārvadāja sacīkšu dalībniekus no viesnīcas uz sacīkšu vietu un atpakaļ.

Pils pagalmā uzcelta liela, moderna sporta halle, kuŗā sacīkstes risinājās. Pavisam piedalījās 40 vīriešu un 30 sieviešu komandas no visas pasaules. Kanadas komandai bija koši sarkani vienveida treniņtērpi ar uzrakstu uz muguras: „Canada", bet uz krūtīm kļavu lapas sudraba zīmējums

Kanadas vīriešu komanda izcīnīja 22. vietu, atstājot aiz sevis ASV komandu, kas palika 27. vietā. 1. vietā bija Ķīna, 2. v. Japāna un 3. — Jugoslavija. Sieviešu sacensībās: 1. Japāna, 2. v. Ķīna. Vīriešu vienspēlēs pirmo reizi 1. vietu ieguva zviedrs.

Japānā bija pavasaris un ķirši pilnos ziedos. Nakts dzīve tur izbeidzas plkst. 11 vakarā, kad viss tiek slēgts. Biju izbraucis uz kādu pērļu salu, kur japāņi nodarbojas ar pērļu audzēšanu. Japāna ir skaista un tīra zeme. Japāņi par ārzemniekiem maz interesējas un mums lielu vērību neveltīja.

Ceļojumā uz Japānu Modris Žulps bija vienu mēnesi. Viņš piedalījās pasaules meistarsacīkstēs galda tenisā arī iepriekšējos gados — Vācijā, Zviedrijā un Dienvidslavijā.

J. G.

„ES ZINU-VĒŽA SLIMĪBU VAR IZĀRSTĒT"

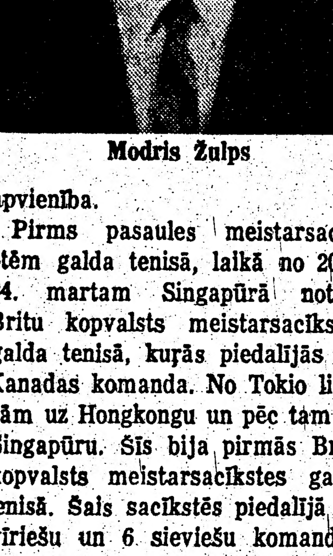

saka Pauls Urbanskis Toronto. Ar ārsta izmeklēšanu viņš izārstēja kakla vēzi pirms 8 gadiem. Viņš ir viens no tūkstošiem, kas izveseļojās, jūtās labi un dzīvo šodien medicīnisku atklājumu rezultātā.

Toronto pilsētas

VĒŽA SLIMĪBAS APKAROŠANAS BIEDRĪBA KANADĀ

(CANADIAN CANCER SOCIETY)

Uz notikumiem . . .

(Pārnesums no 3. lpp.) z kiem. Žurnāla apskatos Londonas Avīzē vairākkārt tika parādījušies iebildumi pret pārāk plašo chronikas daļu. Sava raksta nobeigumā A. Vinčels it trāpīgi atbildi devis tiem, kas saka ka DVM iznāk neregulāri un ar nokavēšanos. Proti, DVM nav avīze, kas sniedz aktuālu informāciju, kas ātri noveco un punkts.

Seko J. Ķirsona stāstījuma Troickieši nobeigums un turpinājumi no J. Ezergaiļa raksta Pirms 50 gadiem un E. Puķes Mūsu armijas mantu darbnīcas. Tālāk ievietots prof. Dr. K. Dzelzīša raksta turpinājums — Pasaules politiskais stāvoklis, analizējot supervalstu un to sabiedroto varas līdzekļus, NATO un Varšavas pakta dalībnieku spēkus, konvencionālo apbruņojumu, kaŗa flotes un atomieročus. Seko Indras Gubiņas dzejolis Mēs. N. Kreišmanis rakstā Vīnē 1970. gadā apraksta ceļojuma un uzturēšanās iespaidus mūzikas pilsētā.

Literārajā daļā sniegts E. Aistara stāsts Avīze, E. Zirnīša dzejolis Dievs ir cirtis un J. Sudrabiņa teļojums Svētā zeme. Vispārējā satura nobeigumā tautas deju eksperte V. Rulliņa savā rakstā jautā — Vai dokumentējamas latviešu dejas? Seko — Vanadžu dzīve, darbs un vērojumi, mūsu dzīve, Domu izmaiņai un organizācijas ziņas. Nobeigumā G. Skudras feļetons Vilku medības.

Pēc šī, pirmā DVM numura satura apskata, gribētos noliedzējiem jautāt — vai jūs vēl aizvien domājat tāpat — man tur nav ko lasīt? Ja tā, tad atliek tiekai pievērsties „komikiem"...

K. Zemdega

Paziņojums

VASARAS LAIKS

TORONTO PILSĒTĀ

no 1971. g. 25. aprīļa līdz 31. oktobrim.

Sakarā ar pilsētas domes rīkojumu, pilsētas galva Viljams Denisons noteicis, ka Toronto pilsētā 1971. gadā ievērojams vasaras laiks, sākot ar svētdienu, 25. aprīlī, plkst. 2 no rīta un turpināms līdz svētdienai, 31. oktobrim, plkst. 2 no rīta.

Pilsoņi lūgti

PAGRIEZT PULKSTENI VIENU STUNDU UZ PRIEKŠU SVĒTDIEN, 25. APRĪLĪ, PL. 2 NO RĪTA.

Pilsētas galva aicina visus pilsoņus sadarboties šai ziņā, lai rīkojums veicinātu sabiedriskās dzīves norisi!

G. T. BATCHELOR
ierēdnis

Tradicionālajā DV sporta kluba futbolistu ballē Toronto par šāgada „futbola karalieni" ievēlēja Kristīni Sališu, bet par „galma dāmām" Dainu Siliņu (pa labi) un Ilzi Malcenieci. Foto: V. Cinis

Atvaļinājums Floridā

(Pensionāru paradīze Sv. Pēterburgā)

Vēl dažus gadus atpakaļ, dzīvojot Toronto, atvaļinājums Floridā man šķita tikai sapnis. Daudz bija dzirdēts par pasakaini dārgajām Miami viesnīcām — likās, ka visa Florida ir bagātnieku zeme.

Tagad jau trešo gadu pavadu atvaļinājumu Floridā, ne dārgajās Miami viesnīcās, bet kādā viesmīlīgā latviešu pensionāru mājā Sv. Pēterburgā (St. Petersburg). Savā pieredzē gribu dalīties ar citiem tautiešiem, jo Toronto man bieži nākas dzirdēt jautājumus, kuriem tagad zinu atbildi.

Nav jābūt nedz bagātam, ne pat turīgam, lai pavadītu atvaļinājumu skaistajā Sv. Pēterburgā, Floridas rietumkrastā. Šeit var gūt daudz veselības un saules, jo Sv. Pēterburgu vietējie iedzīvotāji sauc par „saulaino pilsētu". Tieši Sv. Pēterburgas siltais klimats ir tas, kas šurp atvilina arī latviešu vidējo un vecāko paaudzi.

Var droši teikt, ka pamazām Sv. Pēterburga izveidojas par latviešu pensionāru pilsētu. Pašreiz mājas šeit iegādājušās apmēram 80 latviešu ģimenes, galvenokārt pensionāri. Viņi labprāt izīrē istabas ar vārīšanas iespējām. Precētam pārim šāda istaba atkarā no sezonas maksā apm. 25 — 35 dol. nedēļā. Istabas labi mēbelētas, ar gultas veļu, dvieļiem u.t.t. Nav nekādu grūtību paņemt sev pagatavot vismaz vienu siltu maltīti dienā, jo saules pa visu gaŗo dienu ir tik daudz, ka viegli var „pazaudēt ādu".

Pārtikas cenas nav dārgas. „Lētajās dienās" cāļi pat maksā tikai 26 centi mārciņā. Apkārtnes ūdeņi ir pilni zivīm, un zvejas cienītāji nes mājās bagātus lomus, tādējādi stipri samazinot ģimenes budžetu. Var droši teikt, ka pavadot atvaļinājumu Floridā, par pārtiku nav jāizdod vairāk kā dzīvojot Toronto. Gluži otrādi — var izdzīvot daudz lētāk, īpaši, ja ģimenē ir kāds zvejas sporta cienītājs. Liela ir augļu bagātība, jo Florida ir apelsīnu zeme. Ģimenēm ar vairākiem bērniem ir labas apmešanās iespējas teltīs, skaistos parkos pie jūras.

Jūrmala ir ļoti skaista, gan pašā Sv. Pēterburgā, gan tuvākā apkārtnē. Ir peldvietas, kur nav jāmaksā. Ir arī tādas, kur jāmaksā 10 centu no personas. Izturīgāki cilvēki var peldēties gandrīz visu gadu. Vasaras mēnešos ūdens ir ļoti silts, arī rudeņos līdz pat Ziemsvētkiem ūdens temperatūra turas ap 70°F un vairāk. Sākot ar februāri tā ir zemāka. Aprīlī parasti tā atkal sasniedz 70°F. Visaukstākais mēnesis ir janvāris. Protams, vienmēr ir izņēmuma gadi. Šis pavasaris, šķiet, ir viens no aukstākajiem visā Ziemeļamerikas kontinentā. Tā arī Sv. Pēterburgā šogad atklātā jūrā martā peldas tikai izturīgie „ziemeļnieki". Toties saules un svaiga jūras gaisa netrūkst nekad. Lietus līst samērā reti. Nosaucot Sv. Pēterburgu par „saulaino pilsētu", vietējais laikraksts sola dot brīveksemplārus visiem tais dienās, kad nemaz neatspīd saule.

Pilsētas pludmalēs ir tenisa laukumi un mazā golfa laukumi; tenisa laukumos spēlē bez maksas, golfa laukumos par 50 centiem var saņemt visu vajadzīgo spēlei vienai dienai. Pilsētas apkārtnē ir krāšņi parki, dažos ieeja brīva, citos, kuŗi speciāli izkopti ar tropiskiem augiem, retiem putniem un zvēriem, jāmaksā ieejas maksa.

Sv. Pēterburgai ir arī sava latviešu biedrība ar dramatisko kopu, kori un bibliotēku. Enerģiskais valdes priekšsēdis agronoms B. Zobs, pats būdams pensionārs, rūpējas ne tikai par pārējo pilsētas latviešu iedzīvotāju labklājību un izklaidēšanos, bet arī par latviešiem-iebraucējiem. Ja iebraucot Sv. Pēterburgā, piezvanīsiet B. Zobam (tālr. 347-0833), viņš zinās jums pastāstīt, kur atrast labāku apmešanās vietu un kādi sarīkojumi gaidāmi latviešu biedrībai tuvākā laikā.

Šogad Pūpolu svētdienā, 4.aprīlī, biedrība bija aicinājusi Garezera vadītāju māc. V. Vārsbergu, kas vietējiem latviešiem noturēja dievkalpojumu ar dievgaldu. Dievkalpojuma laikā mācītājs pieminēja strēlnieku ģenerāli Andreju Auzānu, sakarā ar viņa 100. dzimšanas dienas atceri 3. aprīlī. Pēc dievkalpojuma ap 90 tautiešu noklausījās māc. V. Vārsberga stāstījumu par Garezeru, kuŗu viņš ilustrēja ar krāsu uzņēmumiem uz ekrāna.

Kaut no biedrības 89 biedriem 90% ir pensionāri, viņi bija atra[illegible] savas mazās rocības ziedot jaunatnes au-

(Beigas 8. lpp.)

Lidija Auzāne-Ticmane ar dzīvesbiedru A. Ticmani pastaigā Floridā, vedot pie rokas mazo „šimiju".

Kanadas ziņas

MONTREALA

● Montrealas organizāciju padomes vadību 1971. gadam pārņēmusi Trīsvienības draudze. Padomes priekšsēdis ir inž. A. Spūrmanis, 8106 Arcadian Road, Montreal 287, tālr. 481-4948. Pēdējā sēdē A. Spūrmanis informēja sanāksmes dalībniekus par padomes darbību 1970. gadā, kad to vadīja Montrealas Latviešu b-ba. Gads pabeidzies ar $167,80 dol. iztrūkumu, kas rādies galvenokārt ar Latviešu dienu sarīkojumu „Cilvēks un viņa pasaule" izstādē. Iztrūkumu sedz organizācijas. Pārrunās par turpmāko darbību nolēma, ka rudenī rīkojams jauniešu saiets ar kokļu dienām un LNJAK kongresu. Šā uzdevuma veikšanai izraudzīja īpašu komiteju.

● Montrealas Latviešu nama kārtējā gada sapulce notika 17. aprīlī pašu telpās. Darbības pārskatu sniedza valdes priekšsēdis P. Kraulis. Financiālais pārskats uzrāda apm. 100 dol. atlikumu. Nama darbība bijusi sekmīga. Izdarīti vairāki maksājumi, kas bija nokavēti toti sakarā ar nama pārbūvi 1969. gadā. Valdes pilnvaras ir uz 2 gadiem, kādēļ šogad vēlēšanas izpalika, kasieŗa pienākumus uzņemoties P. Kupcim. Pārrunās apsprieda jautājumu par nama iekšējo izdaiļošanu un kā panākt lielāku sabiedrisko atsaucību materiālā ziņā. Sapulci vadīja A. Spūrmanis, protokolējot J. Kokarītim.

● Montreālā izredzes nodibināt jauniešu kori, ja rastos pietiekams interesentu skaits. Koŗa vadību un apmācību uzņemtos J. Dindzāns, kas līdz šim veic koklētāju-dainotāju grupas apmācību. Ir nodoms piedalīties DV 2. globālajās vanagu dienās jūlijā Toronto. Pieteikšanās izdarāma pie LNJAK valdes locekles Austras Brāzmas, tālr. 484-0511, jo laika ir maz, lai sagatavotos DV sarīkojumiem.

● Bērnu vasaras nometne Tērvetē notiks no 4. jūlija līdz 1. augustam. Nometnes atbildīgais vadītājs ir J. Lakats, bet viņa palīgs P. Agrums, kas arī kārto informācijas lietas.

-ms.

VINIPEGA

● Manitobas DV nodaļas Pavasaŗa ballē 17. aprīlī vislielāko mantu skaitu bazāra izlozei bija ziedojis DV biedrs J. Kuzis. Ar pavasara ziedu dienu bija dekorējušas vanadzes. DV 2. globālās dienas, kas šovasar notiks Toronto, vēstīja krāsainie baloni ar attiecīgo uzrakstu. Sarīkojumā piedalījās arī jaunatne. Spēlēja meiteņu orķestris. Nodaļas rīkotais Kurzemes cietokšņa atceres vakars būs 8. maijā.

● Silvija Burka izpelnījusies Manitobas provinces augstāko balvu sportā.

V. Z.

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA

Latvian (Toronto) Credit Union Limited

491 College St., Toronto 174, Ont.

tel. 924-2775

maksā

5¾% PAR NOGULDĪJUMIEM

6½% PAR ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMIEM

Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizņēmumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļojuma čekus.

REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪJUMU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 VAI $5000.00.

Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā, sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

Toronto ziņas

● DV Toronto nodaļas sporta kluba tradicionālā futbola sezonas atklāšanas balle 17. aprīlī Latviešu namā bija pulcinājusi vairāk nekā 150 priecīgu ballinieku. To vidū redzēja jo kuplā skaitā jauniešus un viesus — kanadiešu sporta ļaudis. Sarīkojuma ievadījumā uzrunu teica un sekmju vēlējumus nodeva kluba priekšnieks R. Kadiķis, Kanadas latviešu sporta apvienības priekšsēdis V. Sališs un DV Toronto nodaļas valdes priekšsēdis I. Zamlovskis. Sarīkojumu atklāja un vadīja futbola komandas ilggadīgais kapteinis A. Alksnis (Futbola sekciju vada H. Gailis). Sarīkojuma degpunktā bija „futbola karalienes" vēlēšanas. Pēc tās goda sacentās 10 meičas. Balliniekiem (kungiem) aizklāti balsojot karalienes godā tika Kristīne Sališa. Viņai karalienes lenti aplika iepriekšējā gada karaliene, viņas māsa Anita, bet rozes pasniedza sporta kluba dibināšanas iniciātors Kr. Briedis. Galma dāmu godā tika Ilze Malcenieka un Daina Siliņa. Viņas ar ziedu velti apsveica A. Alksnis. Karalienes lenti un ziedus bija dāvājusi puķu veikala „Crest Florists" īpašniece Elmāra Gulbe. Par deju mūziku rūpējās vācu deju kapella. Bija arī loterija.

● Latviešu kaŗa invalidu apvienības dāmu komitejas Pavasaŗa balle 17. aprīlī Latviešu namā šoreiz bija vāji apmeklēta, pulcinot ap 60 dalībnieku, kas liekas izskaidrojams ar otro sarīkojumu tai pašā laikā Latviešu namā. Spēlēja H. Arro deju kapella. Dāmu komitejas darbinieces bija rūpējušās par bufeti ar uzkožamiem, savas priekšnieces Helēnes Bulovas vadībā, bet atspirdzinājumu bufetē rosīgi rīkojās V. Krugers. Loterijas galveno laimestu, K. Blumberga dāvāto gleznotāja E. Damberga akvareli, laimēja igauņu viesis Peters Sauemagi. Ar suminājuma dziesmu „Daudz baltu dieniņu" apsveica Latviešu virsnieku apvienības Kanadā bijušo valdes priekšsēdi vltn. V. Krūmiņu, kam nesen apritēja 60 mūža gadu.

● Uz ASV latviešu kaŗa invalidu apvienības rīkoto Kurzemes cietokšņa atceres sarīkojumu 24. maijā Katskiļu kalnos dosies Latviešu kaŗa invalidu apvienības Kanadā delegācija ar valdes priekšsēdi vltn. J. Grīnvaldu.

● Toronto latviešu biedrības jaunievēlētā valde savā konstruēšanās sēdē 13. aprīlī amatus sadalīja šādi: I. Alksnis — priekšsēdis, Milda Matīsa un V. Āpše — priekšsēža vietnieces, J. Briedis — sekretārs, R. Eiserts — kasieris un K. Znotiņš — biedrzinis. Sakarā ar amata pienākumiem Latviešu nama valdē, no latviešu biedrības valdes locekļa pienākumiem atteicies A. Bērziņš. Viņa vietā valdes locekļa amatu pildīs J. Skrastiņš. Biedrības iecerētais Latgales vakars, kas bija paredzēts 23. aprīlī, pārcelts uz vēlāku laiku, par ko ziņos atsevišķi.

● DV Toronto nodaļas tradicionālā Maija balle, kas notiks 1. maijā plkst. 8 vakarā, DV namā, vakara programmā piedalīsies ansamblis Trubadūri K. Staško vadībā un jaundibinātās DV Toronto nodaļas tautas deju grupas Daugaviņa dejotāji Edv. Kalviņa vadībā. Par deju mūziku rūpēsies H. Arro deju kapella.

● Sv. Andreja draudzes dievkalpojumu 18. aprīlī kuplināja dziedone Antonīna Vaivode ar 4 dziesmām. Pēc dievkalpojuma sekojošā draudzes sarīkojuma koncertdaļā A. Vaivodes dziesmu teksti bija ņemti no bībeles un saskaņoti ar māc. Ā. Čopa apcerējumu par 1. korintiešu vēstules 13. nodaļu: „Mīlestības augstā dziesma". Koncertu un referātu noklausījās ap 250 apmeklētāju.

● Toronto latviešu kreditsabiedrības bilance uz 1. aprīli bija 2,866,274.08 pret 2.419.322,26 dol. tai pašā laikā pagājušā gadā. Martā ieņemti 20.985,51 dol., mēnesim beidzoties ar 5.780,32 dol. peļņu. Biedru skaits uz 1. aprīli bija 2505 (pērn tai pašā laikā 2361). Izsniegti 429 personīgi aizdevumi, bet 170 — pret nekustamu īpašumu obligācijām. Naudas noguldītāju skaits krāšanas kontā bija 952.

● Austrumu draudzes lauku īpašumā Tālavā pavasaŗa uzpošanas talka 18. aprīlī bija pulcinājusi kuplu talcinieku skaitu, galvenokārt vasaras mājiņu īpašniekus. Pēc ieturētās pusdienas maltītes, kuŗu bija sarūpējusi Tālavas pārvaldes locekle O. Vandele, notika vasaras mājiņu īpašnieku sapulce, kas no sava vidus izraudzīja 3 pārvaldes locekļus: J. Vandeli, V. Bušu un K. Rēvaldu. Tā kā līdzšinējais Tālavas pārvaldes priekšnieks H. Jeckalējs pēc 10 gadiem pārvaldē vairs nekandidēja, pārvaldei būs jauns priekšnieks.

LPB Kanadas kopas literārā pēcpusdiena

Latviešu preses biedrības Kanadas kopas literārā pēcpusdienā 18. aprīlī Latviešu namā Toronto bija pulcējušies ap 150 literātūras un preses draugu, kuŗus apsveica šā sarīkojuma vadītājs Osvalds Liepa, tālākā programmas norisē iepazīstinādams apmeklētājus ar prozas un dzejdarbu lasītājiem, kas izņemot ASV viešņu Margaritu Kovaļevsku, bija visi vietējās preses kopas biedri. Tie vietējai latviešu publikai pa lielākai daļai jau bija pazīstami no iepriekšējiem literārajiem sarīkojumiem Toronto. Priekšnesumi, kuplināti ar mūzikāli-vokāliem priekšnesumiem un jautriem skečiem, kuŗu autori bija Inta Purva un Rūdolfs Norītis, ieilga vairāk kā 3 stundas. Dziesmas dziedāja Mirjama Bērziņa un Alberts Vītols. Nobeigumā programmas dalībnieki pulcējās pie kafijas galda, kur apsveica klātesošo laikraksta „Laiks" Toronto redaktoru Maksi Čulīti, kam 8. aprīlī apritēja 60 mūža gadi.

Literāra pēcpusdiena Notingemā

Ievadot Latviešu grāmatu kluba rīkoto literāro pēcpusdienu DV kluba telpās Notinghemā, Anglijā, grāmatu kluba vadītājs A. Veichelis cita vidū teica: „ Šo literāro pēcpusdienu esam veltījuši trim latviešu rakstniekiem, kuŗu devums latviešu literātūrā ir jo iezīmīgs. Visu nodomāto tie nespēja veikt pēkšņi šķiroties no šīs zemes gaitām. Literārās pēcpusdienas programmas sagatavošanā mums nākuši palīgā gan tuvi, gan arī tāli labvēļi, proti, dzejnieka A. Čaka agrīnu stāstu sniegs R. Janovska, bet M. Timmas un V. Kārkliņa darbu lasījumus dzirdēsim no lentes ieskaņojumiem, kuŗus esam saņēmuši no LPB galvenās valdes ASV.

Pirms A. Čaka stāsta lasījuma R. Janovska klausītājus īsumā iepazīstināja ar rakstnieka personību un literāro devumu. Sekoja A. Čaka stāsta „Varonis" lasījums.

Ar rakstnieku V. Kārkliņu klausītājus īsumā iepazīstināja K. Bērziņa-Eglīte. Humoresku „Nesajaucat man matus" klausītāji dzirdēja autora lasījumā no skaņu lentes. Ar rakstnieces M. Timmas pasauli un personību īsi iepazīstināja A. Veichelis. Pasaku „Pie strūklakas" autores lasījumā klausītāji dzirdēja no skaņu lentes.

Šādi, izmantojot dažādas iespējas, Latviešu grāmatu kluba vadība veicina un popularizē latviešu rakstnieku un viņu darbu iepazīšanu. Literārajā pēcpusdienā piedalījās kupla un atsaucīga klausītāju saime.

K. Z.

DV TORONTO NODAĻAS TRADICIONĀLĀ

Maija balle

1971. g. 1. maijā, plkst. 7.30 vakarā

DV namā, 125 Broadview Ave.

Piedalās ansamblis „TRUBADŪRI" K. Staško vad., jaundibinātā DV deju kopa „DAUGAVIŅA" E. Kalviņa vad.

MAIJA KARALIENES VĒLĒŠANAS

Spēlēs ARRO deju kapella

ATSPIRDZINĀJUMI

Ieeja $3.00, studentiem puscena.

Ielūdz DV Toronto nod.

Vanagu un vanadžu darbs ASV

DV ASV PALĪDZĪBAS DARBS UN ATBALSTS SKOLU, JAUNATNES UN KULTŪRĀLIEM PASĀKUMIEM 1970. GADĀ

Kā liecina DV ASV valdes finanču nozares vadītāja P. Ozoliņa un aprūpes nozares vadītāja A. Tīdemaņa pārskati, DV augšminētiem mērķiem izlietojuši sekojošas summas:

No aprūpes līdzekļiem aprūpējamiem Vācijā — 3240 dol., Austrālijā — 400, Latviešu ģimnazijas atbalstam — 2000, ASV aprūpējamiem — 9284,63, dažādās vietās — 229, palīdzības saiņiem 3500 un morālai aprūpei 500,79, dol., kopā 19.154,42 dol.

Šie skaitļi raksturīgi liecina, ka palīdzības darba smaguma centrs pārsviedies uz ASV, jo sakarā ar pensionāru skaita palielināšanos rodas daudz neparedzētas vajadzības, kas izskaidrojams ar ilgstošām slimošanām un nepilnīgām apdrošināšanām. Šais izdevumos ietilpst arī latviešu tautības bāriņu apgāde un citi līdzīga rakstura atbalsti.

Skolu, jaunatnes un kultūras pasākuma atbalstam DV pagājušā gadā izdevuši no organizācijas līdzekļiem 10.031,36 dol. un dažādām vajadzībām un pabalstiem bez aprūpes rakstura 6.364,58 dol., kopā 16.395,94 dol. Šīs summas ņemtas no biedru naudu atskaitēm un sarīkojumu atlikumiem.

Tālāk pārskats rāda, ka DV ASV darbības laikā 1950. g. aprūpei nodots 408,047 dol. un skolu vajadzībām, jaunatnes pasākumu atbalstam, kultūrālām vajadzībām, informācijai, nošu krājumu izdošanai uc. vajadzībām 122,323 dol., pavisam 530.370 dol. Šie skaitļi (vairāk nekā pus miljona dolaru) liecina, ka DV saime un viņas darbu atbalstītāji izpratuši palīdzības darba svētīgo nozīmi un atsaucīgi nākuši talkā ar saviem devumiem.

DV Gaŗezera atbalstam iegādājušies dalības zīmes par 5.500 dol., un vērojot Gaŗezera izveidošanos par latviešu kultūras centru, turpina palielināt savu dalības zīmju skaitu.

Piešķiŗot pabalstus DV ASV valde rūpīgi seko lietderībai un patiesām vajadzībām, tai pašā laikā cenšoties ievērot lielāko taupību, lai līdzekļi būtu nākamām dienām, kad devēju skaits pamazām ievirzīsies pensionāru saimē, bet līdz ar to atbalsta vajadzības pieaugs. Ar katru gadu vairāk DV ASV valde pievērš uzmanību jaunatnes latviskās izglītības un sabiedriskās aktīvitātes veicināšanai, allaž rodot līdzekļus aktīvāko jauniešu materiālai atbalstīšanai, sūtot tos uz Rietummičiganas latviešu valodas kursiem, latviešu vidusskolu Gaŗezerā un Divreizdivi nometnēm.

ep.

★

DV ASV organizācijās 21 apvienībā un 4 kopās apvienoti 2817 vanagi, kas ir par 101 biedru vairāk nekā iepriekšējā darbības gadā. Lielākā ir Ņujorkas apvienība, kas visvairāk arī izkārtojusi dažādus sarīkojumus (notikuši 22 sarīkojumi ar 3460 apmeklētājiem). Milvoku apvienība rīkojusi 20 sarīkojumus ar 2600 apmeklētājiem, bet Bostonas — 15 sarīkojumus ar 2240 apmeklētājiem. Visās DV apvienībās kopā notikuši 217 sarīkojumi ar 22148 apmeklētājiem: 48 deju vakari, 39 akti, 26 biedru vakari, 23 koncerti, 18 teātŗa izrādes, 12 referāti un 51 dažāda rakstura sarīkojums.

Četrās apvienībās ir bibliotēkas, pie kam Bostonas bibliotēkā ir 3619 grāmatas, bet pa 600 sējumu — Milvoku un Ņujorkas apvienībā. 36 grāmatas ir Ročestras apvienībai. Darbojas 9 koŗi, 8 teātŗa, 2 tautas deju un 15 sporta kopas, arī 11 šaušanas un 9 citas sekcijas. Lielākā daļa no apvienībām atbalsta jaunatnes darbību.

No kopējā biedru skaita vislielāko grupu sastāda 41—50 gadu vecuma biedru, tā tad lielākā daļa bijušo leģionāru, ar 521 vanagu un 205 vanadzēm. Nākamā grupa pēc skaita ir 51—60 gadu vecie ar 480 vanagiem un 228 vanadzēm, kam seko gados vecākie biedri, bet līdz 23 dzīves gadiem ir tikai 25 vanagi un 23 vanadzes.

Kaut gan no visām apvienībām izskaitīti 128 biedri, kopīgais biedru skaits tomēr par 101 lielāks nekā iepriekšējā gadā, jo iestājušies jauni. Miruši 33 biedri, 30 izskaitīti dzīves vietas maiņas dēļ, 25 izstājušies, 39 izskaitīti biedru naudas nesamaksāšanas dēļ un 1 izslēgts. Vācijas valsts „rentes" saņem 99 biedri. DV ASV aprūpē ir 16, bet no biedru maksām atbrīvoti 644 vanagi un vanadzes.

Vanadžu pārskats rāda, ka uz šāgada 1. janvāri DV ASV 20 kopās bijušas 846 vanadzes. Atsevišķi vēl darbojas vanadzes Filadelfijas DV apvienībā (13), Baltimorā (6) un Mainotā (4), tā tad pavisam 868 vanadzes. Aizvadītajā gadā no jauna iestājušās 73 vanadzes, pie kam Klīvlendā iestājušās 20 un Dienvidkalifornijā 16 vanadzes. Dzīves vietas maiņas dēļ izskaitītas 25, bet mirušas 7 vanadzes.

Sarīkojumos vanadzes ir rūpējušās par viesu labsajūtu, gādājot par kafiju, cepumiem, ēdienu, telpu izdaiļošanu, loterijām un izložu mantām, ziediem un solistiem. Izvērtējot vanadžu darbu, DV organizācija apbalvojusi ar augstāko DV organizācijas goda zīmi 5, ar DV CV atzinības rakstiem 7 un DV ASV valdes goda rakstiem 29 vanadzes.

Bafalo kopā ir 20 vanadzes, notikuši vairāki sarīkojumi. Pie kopas darbojas latviešu skola ar 19 audzēkņiem vanadzes V. Pušmucānes vadībā. — Bostonas kopā 49 vanadzes. Kopas rīkotajā bazārā ieņemts un nodots apvienībai 837 dol. Kopīgais gada apgrozījums 2564 dol. Čikagas kopā 53 vanadzes, darbojas vanadžu dubultkvartets, kas dziedājis 7 sarīkojumos. — Demoinas kopā 26 dalībnieces, notikuši 12 dažādi sarīkojumi. Bērnu izbraukumā piedalījušies 20, bet bērnu svētkos 45 bērni. Notikusi tautisku priekšmetu izloze ar 45 laimestiem un 300 lozēm. — Detroitas kopā 54 vanadzes, rīkota masku balle, noticis DV ASV vanadžu salidojums. — Dienvidkalifornijas kopā 62 vanadzes, notikušas trīs valdes sēdes, no tām viena telefoniski, jo valdes locekles dzīvo 200 jūdžu attālumā. — Grand Rapidu kopā 37 vanadzes, notikušas 10 sanāksmes un 11 valdes sēdes, 3 sarīkojumi. — Indianapoles kopā 30 vanadzes, notikušas 4 sanāksmes. Ziemsvētku ieskaņai rīkots īpašs vakars veciem ļaudīm. — Kalamazū kopā 34 vanadzes, rīkots Labrenča tirgus Gaŗezerā. Darbību atsācis vanadžu ansamblis, kas piedalīsies DV vanadžu salidojumā Čikagā. — Klīvlendas kopā 49 vanadzes, rīkoti 3 sarīkojumi. Kopa visiem DV apvienības biedriem piesūtījusi aicinājumu ziedot bazāram. Šī sarīkojuma atlikums kopā ar ziedojumiem, 446 dol., nodots apvienībai. — Kolorādo kopā 32 vanadzes, notikušas 12 sēdes un vairāki sarīkojumi. Pie kopas darbojas vanadzēni ar 8 dalībniekiem, vecumā no 9—17 gadiem. — Linkolnas kopā 17 vanadzes, notikušas 5 valdes sēdes un pilnsapulces. Vanadžu kasē 463 dolari. — Milvoku kopā 68 vanadzes, bijušas 10 valdes sēdes un pilnsapulce. Rīkoti rotaļu vadītāju kursi, atbalstītas 2 jaunietes, katra ar 100 dol., notikuši 4 sarīkojumi, mantu tirdziņš. Pie kopas darbojas dziesmu vienība „Seksteta". — Minesotas kopā bijušas 83 vanadzes. Rīkotas 4 vanadžu pēcpusdienas, daži literārie vakari un citi sarīkojumi. — Ņudžersijas kopas 18 vanadzes piedalījušās 7 sanāksmēs, rīkoti vairāki sarīkojumi. — Ņujorkas kopā 49 vanadzes. Notikušas 7 valdes sēdes, 2 sanāksmes un 3 sarīkojumi. Jaunatnes sarīkojumā bijuši 100 apmeklētāju. Ziemsvētku tirdziņa atlikums 900 dolaru, no tā 500 dol. nodoti DV nama uzturēšanai, bet 30 dol. ALJAS darba sekmēšanai. Diviem jauniešiem maksāti izdevumi uz Divreizdivi nometni 125 dolaru apmērā. — Ročestras 15 vanadzes rīkojušas vairākus sarīkojumus. Ziemsvētku eglītes sarīkojumā priekšnesumu daļā bijušas deklamācijas un dziesmas. — Ziemeļkalifornijas kopā 44 vanadzes, kas rīkojušas vairākus sarīkojumus. Lāčplēša dienā koncerta daļu izpildīja vanagi, bet dzejoļus skandēja jaunieši. Darbību traucē lielie attālumi. — Ziemeļrietumu kopā 30 vanadzes pulcējušās 3 sarīkojumos. Lielo attālumu dēļ vanadzes bieži sazinās pa telefonu.

Vanadžu skaitā minētas tikai aktīvās dalībnieces, bet nav pieminētas vanadzes - veicinātājas. Pirmajā pusgadā vanadžu priekšniece V. Freija saņēmusi 203, bet izsūtījusi 298 pasta sūtījumus. Otrajā pusgadā priekšniece A. Tīdemane saņēmusi 179, bet izsūtījusi 418 rakstus.

V. I.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

◉ Ņujorkas latviešu katoļu draudzes Lieldienu dievkalpojumā Sv. Franciskas draudzes baznīcā, Bronksā, prāv. N. Trepšas vadībā lietoja jaunāko liturģiju latviešu valodā. Pēc dievkalpojuma draudzes namā notika Lieldienu olu krāsošanas sacensība dalībniekiem no 5 līdz 95 gadiem. Nobeigumā bija groziņu galds. Draudze plānojusi uzkopt sava nama apkārtni un salabot nobrukušo krastu. Ņujorkas latviešu katoļu draudzes ziņās raksta, ka baznīca gribētu 10% no draudzes locekļu gada ienākumiem. Tā kā latviešiem dievkalpojums ir reizi mēnesī, tad devai vajadzētu būt 2%. Pensionāri savas nodevas kārto kārtīgi, dažs maksā pat par pusgadu uz reizi. Liela daļa tomēr nav tik čakli maksātāji.

—be

DENVERĀ

◉ Lieldienu rīta agro dievkalpojumu „Gloria Dei" baznīcā vadīja māc. Ž. Upīte. Dievkalpojumu kuplināja koris. Pēc dievkalpojuma, draudzes dāmu kopas priekšnieces I. Metjūzas vadībā, draudzes sabiedriskās telpās bija Lieldienu brokastis. DV apvienības vanadzes savā kārtējā sanāksmē pirms Lieldienām bija aicinājušas Denveras tautietes. Sanāksmi atklāja priekšniece A. Runika. Vanadze Ella Ivane iepazīstināja dalībnieces ar seno latviešu darbīgumu, īpatnībām un daiļuma izjūtu, papildinot stāstījumu ar tautas dziesmām. Lieldienu ieskaņai vanadzes rādīja seno latviešu Lieldienu galda klājumu. Uz galda bija sakārtoti senlaiku ēdieni. Vanadzēni sacentās olu krāsošanā. Apvienības biedru sanāksmē 18. aprīlī valdes sekretāres un koŗa diriģentes Z. Rolles ģimenes mājā atzīmēja koŗa pirmā gada darbību. Gada laikā koris izveidojies par respektējamu vienību Denveras apstākļos ar pāri par 30 dziedātājiem no visām Denveras organizācijām. Ģimenes dienas dievkalpojums ar dievgaldu būs 9. maijā plkst. 4 pēcpusdienā „Gloria Dei" baznīcā. 23. maijā Antoninas Vaivodes un brīvmākslinieces-docentes Veltas Grāvītes garīgs koncerts. 28. maijā DV apvienība draudzes sabiedriskās telpās rīko referātu, kuŗā bij. cīnītājs Alberts Liepa stāstīs savus piedzīvojumus četros gados komūnistu gūstā pēc Otrā pasaules kaŗa.

—is—

KALAMAZŪ

◉ Latviešu biedrība 14. aprīlī rīkoja tradicionālās spodrības dienas, apkopjot un uzspodrinot biedrības nama ārpusi un pagalmu. Darbos galvenokārt piedalījās tikai b-bas valdes locekļi un dāmu komitejas darbinieces.

◉ Gleznotājas Annas Dārziņas darbu izstādi 24. un 25. aprīlī Latviešu biedrības namā (2319 Amherst St.) 24. aprīlī plkst. 5.30 pēcpusdienā atklās ALAs kultūras biroja tēlotājas mākslas sekcijas vadītājs Arn. Sildegs Izstāde būs atvērta līdz 9 vakarā, bet otrā dienā no plkst. 1—8 vakarā.

◉ Latviešu biedrības valde 7. aprīļa sēdē priekšsēža O. Reinvalda mājā godināja ilggadējos valdes locekļus, bij. vicepriekšsēdi P. Austriņu, nama pārzini A. Poli un sarīkojumu daļas vadītāja palīgu J. Rapu, kuŗi vairs nekandidēja. O. Reinvalds pasniedza katram atzinības velti – grāmatu.

V. M.

Latvijai mūžam būt!

Pulcēsimies

KOPĀ AR DAUGAVAS VANAGU ORGANIZĀCIJAS BIEDRIEM 2. GLOBĀLAJĀS DIENĀS NO 26. JŪNIJA LĪDZ 4. JŪLIJAM TORONTO!

NEVAR AIZMIRST, NEVAR AIZMIRST!

Mūsu lielpilsētas gaiss gan ir piesārņots daudz un dažādām smakām, bet vecie kanaki nevar un nevar aizmirst pulveŗa un kaŗa dūmu smaku, tāpēc vienu sarīkojumu veltīs bijušajiem kanakiem un — kā vakara vadītājs, izbijis kanaks, aktieris Edgars ĀBELE saka — „kanaçēm" jeb bijušajām kanaku dzimtenes meitenēm. Ja nu kāds vai kāda vēl jūtas šai kapacitātē, visus kareiviski sveiks

KANAKU VAKARĀ sestdien, 3. jūlijā, plkst. 18.00

ROYAL YORK VIESNĪCAS KONCERTZĀLĒ, TORONTO.

Ieejas maksa $3.50

Vecākie kanaki varēs kavēties kaŗa un miera dienu atmiņās, jo tik bēdīgi nemaz nebija ar kaŗošanu, it īpaši, kad atveda kantīnu un ieradās frontes teātris.

DAUGAVAS VANAGU VĪRU KORIS KANADĀ ne tikvien dziedās, bet arī gaužām „musturīgi" soļos. Par viņu programmas daļu varētu sacīt — tur atskanēs dziesmas, kam piemīt mūžīgās jaunības spars, tāpat kā koŗa diriģentiem, komponistam *Imantam Saksam* un *Arnoldam Saulītei*. **KLIP KLAP, PAR GODU LATVJU MEIČĀM, AUGSTIENĒ PIE MADONAS, TAI ZEDELGEMĀ DRAUGS, BALTA ROZE NOZIED DĀRZA MALĀ, JAU SAULE RIET, KAD ŠĶIROTIES NO TĒVA MĀJĀM, PALIEC SVEIKS, u. c.**

Drūmākos brīžos kanaku domas gaišas darīja viņa *dzimtenes meitene*, *Kanaku vakarā* būs veselas trīs: dziedātājas Dace KĀRKLIŅA un Mirjama BĒRZIŅA, un dejotāja Zane EZERA.

Kā var aizmirst Tonijas Kalves *„Dzimtenes meitenes dziesmu"*, ko Rīgas radiofons kaŗa laikā raidīja rītos un vakaros, KANAKU VAKARĀ to dziedās jaunā dziedātāja *Dace Kārkliņa*. Tāpat Kanaku vakars nav iedomājams bez Ķemermiestiņa un skaistās Anniņas, šoreiz *Mirjamas Bērziņas* interpretācijā. *Zanes Ezeras* raksturdejas būs bauda acīm un sirdij.

DAUGAVAS VANAGU TEĀTRIS KANADĀ, kas divdesmit gadus godam noturējies priekšpozicijās, īsuzvedumos rādīs, kā bērnus audzināt, kā latviešu banka darbojas trimdas apstākļos, kā senie kūri dzīvoja u. c. ar aktieŗu: Anetes BENCONES, Mirjamas BĒRZIŅAS, Ilgas un Juŗa FREIJU, Ziedoņa UPĪTES, Dzintara PŪPĒŽA, Edgara ĀBELES un viņa dēla, mazā JĀNĪŠA, un Valža MARTINSONA piedalīšanos.

Dziedājumos un dejās spēlēs PETER DYMOND kapella.

Visa šī sarīkojuma režisors: kanaks DZINTARS PŪPĒDIS, kam ar dailrunāšanu piepalīdzēs kādreizējais Zedelgemas aktieris EDGARS ĀBELE. Skatuvi savā gaumē dekorēs mākslinieks KĀRLIS BĒRZIŅŠ.

KOPBILETE (ierobežotā skaitā) visiem augšējiem sarīkojumiem Kanadā un ASV dzīvojošajiem $20.-, jauniešiem līdz 18 gadiem $16.00, ārpus Kanadas un ASV dzīvojošiem $8.00.

Ieejas kartes atsevišķiem sarīkojumiem pasūtināmas, rakstot Edmundam Pulciņam, 18 Parkside Dr., Hamilton 16, Ont. Canada, tālrunis 522-6103 (code 416). Čeki un naudas pārvedumi izrakstāmi uz Latvian Relief Society vārda.

Istabas rezervējamas Royal York viesnīcā:

Guļamistaba vienai personai — $19.00, divām personām $24.00. Guļamistaba ar dzīvojamo (parlour) $23.00, divām personām $28.00. Kopistaba līdz 7 personām $24.00, līdz 10 personām $27.00 plūs $5.00 par katru gultu. Bērniem līdz 21 gadam, apmetoties ar vienu vai abiem vecākiem, par istabu nav jāmaksā, pārguļot ievietotās papildgultās. Istabas pieprasāmas M. Jonānei, 271 Rusholme Rd., Toronto 4, Ont. Canada. Tālr. 536-5235 (Code 416).

Latvijas komūnistu partija

(Pārnesums no 2. lpp.)

cijas programma iet pilnā mērā uz priekšu!)

Mūsdienu antikomūnisms ideoloģiskajās diversijās pret sociālistisko sabiedrību arvien plašāk izmanto reliģiju. Mums stipri jāuzlabo ateistiskā audzināšanaī Audzināšanā svarīga vieta ierādāma arī enerģiskai cīņai pret novirzēm no komūnistiskās morāles, pret mietpilsonisku noskaņojumu, žūpošanu, huļiganismu un citiem sociālistiskās sadzīves normu pārkāpumiem."

Tālāk runātājs sabaŗ arī „Latvijas PSR" Zinātņu akadēmiju un latviešu grāmatniecību, teātrus, kino, koncertus, izstādes un citus garīgos pasākumus par „dažkārt izkropļotā veidā atainotu mūsu īstenību". Vēl stingrāku bārienu saņem rakstnieki un mākslinieki par aiziešanu no „skaidras partejiskas šķiriskas nostādnes".

Runājot par zinātnisku pieeju partijas darbam Voss vispirms raksturo Latvijas KP sastāvu. Tagad Latvijas KP esot 127.753 komūnistu (120.754 partijas biedri un 6999 kandidāti), kas ir apvienoti 4005 partijas pirmorganizācijās. Divu gadu laikā partijas biedru skaits esot pieaudzis gandrīz par 25.000

Latvijas KP kvalitātīvais sastāvs uz 1971. gada 1. janvāri bijis šāds: 51,8% ir strādnieki un kolchoznieki, 48,2% — kalpotāji un citi, bet partijas stāža ziņā stāvoklis bija šāds: līdz 10 gadu stāžs bija 48,6%, 10 — 30 gadu stāžs — 45,8% un vairāk nekā 30 gadu stāžs — 5,6%. Vairāk nekā puse no partijas biedriem un kandidātiem ir jaunāki par 40 gadiem. Viena trešdaļa partijas sastāvā esot sievietes.

Vairāk nekā ⅔ no partijas biedriem strādājot tieši materiālās ražošanas sfairās, to skaitā 56.000 rūpniecībā, celtniecībā, sakaru un transporta uzņēmumos, vairāk nekā 20.000 lauksaimniecībā. Esot bijuši gadījumi, kad partijā uzņemot cilvēkus, „kas nav partijas biedra cildenā nosaukuma cienīgi".

Biedru skaits galvenām kārtām aptveŗot trīs lielās pilsētas — Rīgā ap 57.000, Daugavpilī ap 6600 un Liepājā ap 5800. Tā vairāk nekā puse no biedriem dzīvojot trīs lielākās republikas pilsētās. Kaut republikā esot pietiekams skaits partijas cilvēku, lai aizpildītu nepieciešamos kadrus, tad tomēr šajā ziņā vēl arvien valdot lieli trūkumi.

Viss tikko minētais ļauj atklāt daudz parādību,, kuŗas liekamas vērā arī mums, pretkomūnistiskajai tautas daļai. Latvijas KP nostāju vislabāk raksturo A. Vosa ziņojuma nobeiguma vārdi:

„Padomju Latvijas strādnieku šķira, kolchozu zemniecība un inteliģence arī turpmāk ies komūnisma cēlēju pirmajās rindās. Savus sasniegumus mēs esam varējuši gūt tāpēc, ka mums pastāvīgi palīdz visas padomju tautas, visās savienotās republikās. Atļaujiet izteikt dziļu pateicību lielajai krievu tautai un visām mūsu sociālistiskās tēvzemes tautām par brālīgo, nesavtīgo palīdzību un atbalstu."

Tieši tādas pašas deklarācijas, kādas deva latviešu komūnistu darbības pirmsākumā Pēteris Stučka un citi.

Vēl interesanti piezīmēt dažas lietas, kuŗas parādās LKP 21. kongresa mandātu komisijas ziņojumā: kongresā piedalās 661 delegāts(51 bez balss tiesībām). No Rīgas vien 285 delegāti. 180 delegāti ir sievietes (pavisam LKP esot 42.313 biedru - sieviešu). 418 delegāti piedalās LKP kongresā pirmo reizi. Pavisam delegāti sastādās no 12 tautībām: 357 latvieši, 231 krievs un 73 citu tautību. Delegātu sastāvs pēc gadiem: līdz 30 gadu vecumam — 35, no 31 līdz 40 gadu vecumam — 211, no 41 — līdz 50 g. v. 279 un vecāki par 50 gadiem 136.

„Republikas partijas organizācija ir skaitliski pieaugusi, organizātoriski nostiprinājusies un idejiski norūdījusies, tai ir sagatavoti kadri, tā uzkrājusi vadīšanas pieredzi visās komūnisma celtniecības jomās," saka mandātu komisijas priekšsēdis N. Belucha.

Otro galveno referātu kongresā nolasīja ministru padomes priekšsēdētājs J. Rubenis. Mums vairāk uzkrīt tajā minētie nākotnes plāni celtniecības laukā Latvijā: nobeigšot celt Rīgas spēkstaciju pie Doles un Rīgas 2. termoelektrocentrāli, 1972. gadā esot paredzēts izbūvēt Valdaja - Pleskavas - Rīgas gāzes vadu, paplašināšot Olaines ķīmisko reaktīvu rūpnīcu, rekonstruēšot Daugavpils ķīmiskās šķiedras rūpnīcu, pabeigšot celt Popova radiorūpnīcu, uzcelšot Jelgavā mikroautobusu rūpnīcu, Bolderajā celšot kokskaidu plākšņu rūpnīcu un vēl izdarīšot citus pārkārtojumus rūpniecībā. Uz laukiem paplašināšot labības ražošanu par 40%, elektrificēšot Rīgas - Jelgavas dzelzceļa līniju, atļaušot dzīvojamo ēku celtniecībā izlietot 930 milj. rubļu, būvēšot lielus tirdzniecības centrus Rīgā, Stučkā, Ilūkstē, Brocēnos, Viļānos, Carnikavā un Strenčos. Tikšot uzbūvētas gāzes vadu maģistrāles, gazificējot Daugavpili, Ogri, Jēkabpili, Līvānus, Bausku, Saldu un tā bez gala un malas, ar lielu muti un uz vēdera savu Kremļa kungu priekšā (Cīņa, 1971. g. 27. februārī).

Ja tas viss arī būtu taisnība, tad visi šie un vēl citi neminētie plāni prasīs jaunus strādnieku kadrus un tos dos „lielā krievu tauta un citas brālīgās republikas", bet mūsu mazā Latvija arvien vairāk ies pretim likstām, kuŗas apdraud tās nacionālo pastāvēšanu. Vai tauta izturēs un cik ilgi?

Šī Latvijas KP 21. kongresa daļējs atreferējums arī parāda, kādā virzienā ejams mūsu trimdas latviešu ceļš.

VECMĀMIŅAS PADOMI

Rūdolfa Norīša komisko skeču par sievietes cīņu dēļ vienlīdzīgām tiesībām sniedza Rita Baruša (pa kreisi) un Maija Kuze. Foto: J. Ligers

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
TORONTO 12, tel. 783-7266 377 GLENGARRY AVE.,

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Bayview — Sheppard: Atsevišķs 5 istabu bungalovs ar pagrabā izbūvētu atpūtas telpu. Privāts iebraucamais ceļš. Cena $27.900, iemaksa $5000.

Kingston Rd. — Brimley: Atsevišķa 6 istabu māja ar pagrabā izbūvētu atpūtas telpu. Privāts iebraucamais ceļš un garāža. Cena $24.900, iemaksa $3000.

Avenue Rd. — Lawrence: Atsevišķs 5 istabu dubultķieģeļu bungalovs. Privāts iebraucamais ceļš un garāža. Liels skaists dārzs.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IETROKŠŅOSO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM. UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM.
NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

Kur vecās pilis ceļā sveicina

Anglija ir rūpniecības zeme, kur kūp neskaitāmi fabriku skursteņi un Londonas migla nav tikai migla vien, bet miglas, dūmu un kvēpu sajaukums. Tā ir patiesība, bet tikai vispārējā nozīmē. Kas ceļojis pa Angliju, tas zinās, ka bez visa minētā, Anglijā ir arī plaši lauki, zāļainas pļavas, mežu puduri, upes, ezeri un pat burbuļojoši strauti. Un ne reti visas šīs lauku idilles vidū paceļas arī kādas pils torņi.

Redzot šādus torņus, rodas vēlēšanās nogriezt mašīnu no galvenā ceļa un pa mazāku, bet arī labu asfaltētu lauku ceļu doties pils virzienā. Pēc pāris jūdžu nobraukšanas, redzams pils mūris ar tajā plaši atvērtiem dzelzs vārtiem. Kad tiem izbraukts cauri, milzu kokiem gar malām noaugusi aleja (arī asfaltēta) aizved pie kādiem citiem vārtiem, kuŗi var būt atvērti, slēgti, vai kur pārdod ieejas biļetes pils apmeklēšanai. Ja vārti slēgti, tas nozīmē, ka vai nu pils nav apdzīvota un tur „nekas nenotiek", vai arī, ka tur vēl dzīvo kāds „vecs rupucis pils tukšākā kaktā ielīdis" (Rainis), resp., kāda Anglijas karaļa vai karalienes pēctecis, diezin kuŗā pakāpē uz leju, kas nevēlās lai kāds nelūgts viesis viņu traucētu. Ja vārti vaļā, ar sargu vai bez sarga pie tiem, tad tas nozīmē, ka pilī „rit dzīvība". Vai nu tur ir kāda skola, slimnīca, vai citāda veida iestāde, vai arī tur mīt kāds pašreizējās lordu palātas loceklis vai arī kāds cits „varasvīrs" politiskā, ekonomiskā, komerciālā vai pat izglītības laukā. Tas vēlās uzturēt „sakarus ar tautu", tādēļ vārti vaļā. Ja pie vārtiem pārdod biļetes tad tas nozīmē, ka pils pārvērsta par zināma veida mūzeju, mākslas galeriju, vai arī atzīta par aizsargājamu pagātnes pieminekli. Par pilīm ar slēgtiem vārtiem neko nevaru pastāstīt, jo tajās netiku iekšā. Pilis ar atvērtiem vārtiem mani neinteresēja, bet par pilīm, kur pie vārtiem pārdeva biļetes, varu mazliet pastāstīt, jo vairākas tādas ceļojumā apskatītas ne tikai Anglijā un Skotijā, bet arī Dānijā, Zviedrijā un Norvēģijā.

Nav iespējams sniegt aprakstus par visām pilīm, kuŗas apskatītas, jo tad stāsts iznāktu par daudz garš, tādēļ esmu izvēlējies tikai raksturīgākās. Viena no tādām, saukta „Burghley House", lorda Eksetera (Lord Exeter) īpašums un pa daļai arī rezidence jo pils tikai viena daļa pārvērsta par mūzeju un pieejama apskatei, ir interesanta tajā ziņā, ka redzami vairāku karaļu un karalieņu apartamenti. Tie saglabāti tādā stāvoklī un apmēbelēti ar tām pašām, kaut stipri nodilušām mēbelēm, kas lietotas „vecos labos laikos". Te redzamas arī gultas, kuŗās gulējušas slavenākās Anglijas karalienes — Elizabete I un Viktorija. Citādi, izņemot briežu barus, kas ganās pils parkos, viss liekas atstāts atmatā un nav nekā sevišķi interesanta. Toties interesants brauciens tālāk, kur pie kādas sādžas, kuŗa saucās „Fotheringhay" un kuŗā daudzas mūŗa mājas ar salmu jumtiem, atrodas neliels nātrām aizaudzis uzkalniņš upes krastā. Uzkalniņa pakājē kaut kas līdzīgs ļoti vienkāršam kapu piemineklim, uz kuŗa uzraksts, ka šī ir tā vieta, kur bijusi Fotheringhay pils, un kuŗas zālē karalienei Skotu Marijai nocirsta galva. Tātad, galvas ir ripojušas ne tikai bēdīgi slavenajā Londonas tornī, (Tower of London), bet arī laukos.

Atzīmēšanas vērta ir arī Voburnas abteja (Woburn Abbey), milzu pils, sastāvoša no vairākām atsevišķām ēkām, sauktām „spārniem" pēc debess pusēm, kā Ziemeļu spārns, Dienvidu spārns un t. t. Vienā no šiem „spārniem" dzīvo pašreizējais pils īpašnieks — Bedfordas hercogs (Duke of Bedford), Raseļu (Russells) dzimtas pēctecis. Pārējie „spārni" pārvērsti par visāda veida mūzejiem. Pils celta 16. gadu simtenī uz kāda klostera drupām, kas, savukārt, celts 12. g. s. Laikam tādēļ katrai pilij paturēts abtejas (abbey) nosaukums. Visa īpašuma platība pārsniedz 3000 akru un to visu sauc par Voburnas parku. Šajā „parkā" brīvībā ganās dažādi meža zvēri, to vidū kādas 3000 sugas dažādu briežu, sākot ar mazām stirniņām, beidzot ar milzu staltradžiem. Plēsīgie zvēri atsevišķā nožogojumā, kur var iebraukt ar mašīnu (protams, pret samaksu). Visiem mašīnas logiem jābūt ciet. Tieši mūsu viesošanās laikā, lauvu mātīte gandrīz saplosīja kādu zēnu, jo tēvs bija atstājis mašīnas logu vaļā.

Visa šī zvēru bagātība, tāpat arī milzīgā gleznu, skulptūru, trauku, tērpu un visādu antīku dārglietu bagātība pils istabās (to vērtību pašreiz lēš uz pāri par 8 miljoniem angļu mārciņu) ir tiešām apbrīnas cienīga. Arī te rāda istabas, kur savā laikā uzturējušies Anglijas karaļi un karalienes, jau minētās divas ieskaitot. Te istabas un to iekārta vēl krāšņākas kā iepriekš minētajā pilī. Bet ne jau viss minētais ir tas, kas pārsteidz. Pārsteigums ir tas, ka aiz pils vārtiem kioskā, kur pārdod kartītes, brošūras, diapozitīvus un citus suvenīrus, pārdevējs ir pats hercogs ar savu cienīgo hercogieni. Viņi ar smaidu (un hercogienes smaids ir ko vērts!) dod savas autogrammas uz turpat pie viņiem par pāris šiliņiem nopirktām brošūrām, nemaz nerunājot par biezākām un dārgākām grāmatām par pils vēsturi, tās iekārtu un t. t. Tūlīt aiz kioska redzami visādi balagāni, gluži kā kādā lauku gada tirgū. Arī cilvēku daudzums gandrīz atbilst gada tirgum. Tur var fotografēties ar krāsainu papagaili uz pleca vai ar mērkaķīti rokās par dažiem šiliņiem un tūlīt saņemt krāsainu „bildi". Var iebāzt galvu seno mocības rīku caurumā un ar izkārtu mēli tēlot, ka tev pašlaik kakls spīlēs. Sevišķi daudz visādu ierīču un iestādījumu ir bērnu priekam, ieskaitot pokermašīnas, kuŗos metot tikai pa vienam pensam (ne vairāk!) iespējams pazaudēt šiliņus un pat mārciņas. Te ne tikai bērni, bet arī vecāki „izmēģina laimi", jo kā gan lai citādi jaunās atvasītes ievada modernās „kultūras" labirintos?! Tālāk „pasaku parks", kur pasakas nevis stāsta, bet tēlo gan lelles, gan dzīvas personas, un arī bērni var piedalīties. Vēl tālāk sugas suņu „parāde", kur labākiem eksponātiem piešķir arī godalgas un t. t., un t. t., karuseļi, laivas, zirgi... bufete, desiņas...

Pēc visa minētā un daudz kā arī vēl neminētā apskates, ejot pa vārtiem ārā un pamājot ar roku hercogam un viņa cienīgai ardievas, mani pārņem pavisam savāda sajūta un sieva man prasa, ko es tur murminot? Izrādās, ka esmu murminājis „Sic transit gloria mundi" (tā paiet pasaules godība), un vēl šodien nezinu, kāpēc to esmu teicis latīņu valodā..

Nākošā nedēļā lasīju vietējā avīzē kāda žurnālista interviju sakarā ar jau minēto negadījumu zvēru dārzā. Kad žurnālists hercogam prasīja, kāpēc viņš savā pilī ierīkojis visus šos balagānus, atbilde bija vienkārša un skaidra. Lai uzturētu pili un visu lielo īpašumu kārtībā, vajadzīga nauda, bet tās viņam nav.

Slavenā Edinburgas pils Skotijā pati par sevi ir pagātnes piemineklis, ko vērts redzēt. Dažas celtnes, kā piemēram, Sv. Margaretas kapliča, ir vairāk kā 8 gadu simteņus vecas. Tagad pilī nometināta kāda skotu armijas vienība un ierīkots arī kaŗa mūzejs. Edinburga, Skotijas galvaspilsēta, slavena arī ar to, ka tur katru gadu, augusta beigās un septembŗa sākumā, notiek tā sauktais Edinburgas internacionālais festivāls ar daudz un dažādām atrakcijām, no kuŗām kā galveno uzskata militāro tatū (Military Tattoo) pils laukumā, starmešu gaismā. Tur, bez dažādu armijas vienību „parādēm" pie skotu mūzikas instrumentu skaņām, notiek arī skotu nacionālo deju demonstrējumi un dažādi citi priekšnesumi. Mums gadījās tur būt tieši šī festivāla laikā.

Edinburgas pils - cietokšņa vēsture ir ļoti raiba un tā saistās ar skotu neskaitāmām cīņām par brīvību, patstāvību, atkratīšanos no Anglijas karaļu aizbildniecības un pat ar ambīcijām pārvaldīt visas britu salas, jo Eidinburga ir tikpat kā uz Anglijas un Skotijas robežām. Bet tas ir cits stāsts. Kas pašlaik ceļotāju interesē, ir pati pils kā tāda, ar tās dažādām celtnēm, kazematiem, laukumiem, seniem lielgabaliem un kauju karogiem, kā arī lielisku skatu uz Edinburgu un apkārtni. Šī skata dēļ jau vērts uzkāpt pils kalnā.

Nākošā, kas mūs ceļā sveicināja, ir Kronborgas pils Dānijā. Helsingerā (Helsingör), kuŗai gandrīz pretī otrā pusē jūras šaurumam atrodas Helsingborga, Zviedrijā. Šī karaļu pils un cietoksnis savas eksistences sākumus skaita no 1425. gada, bet tāda, kāda tā ir tagad, sākta celt 1574. gadā. Pēc vairākkārtējām izpostīšanām un atjaunošanām, 1930-tos gados tā ir restaurēta pašreizējā stāvoklī un skaitās kā viens no labākiem renesances pieminekļiem Ziemeļeiropā. Viss pils trešais stāvs, saukts „Karaļa un karalienes" istabas", kā arī dažas istabas otrā stāvā ir tā restaurētas, lai rādītu pagājušo laiku karaļpiļu spožumu. Pilnīgā pretstatā šim spožumam ir kazemāti pazemē ar moku kambariem un mocīšanas ierīcēm, kuŗos var iekļūt tikai gīda pavadībā, jo te ne tikai var apmaldīties, bet vientuļu apmeklētāju var pārņemt tādas bailes, ka viņš būs

(Turpinājums 6 . lpp.)

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

24. aprīlī — pl. 8.30 vak. Pāvila Zariņa (brāča) koncerts, ar Leo Barkinu pie klavierēm, 175 St. Clair Ave. W. auditorijā.

25. aprīlī — plkst. 3 p.p. Yorkminster Park baptistu dievnamā (1589 Yonge St.) Apvienoto latviešu baptistu draudžu koŗu 22. dziesmu diena. Piedalās solisti un simfoniskais orķestris.

29. aprīlī — pl. 8 vakarā Latviešu namā māc. R. Ekšteina priekšlasījums „Cilvēki bez naida."

1. maijā — pl. 8 vak. DV namā maija balle ar maija karalienes vēlēšanām.

2. maijā — plkst. 3 pēcpusdienā Columbus zālē Toronto Latviešu B-bas sestdienas skolas Ģimenes dienas sarīkojums.

7. maijā — pl. 8 vak. „Elles pagrabs", hūtenanijs - kafejnīca DV namā, 125 Broadview Ave.

8. maijā — pl. 7.30 vak. „Jauns un Traks" jauniešu balle Latviešu namā.

9. maijā — pl. 5 p.p. jauniešu koncerts Latviešu namā, 491 College ielā.

15. maijā — ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde, Anšlava Egliša „Bezkaunīgie veči" Bickford Park vidusskolā, 777 Bloor St. W. Divas izrādes — pl. 2.30 un pl. 7.00 vakarā.

HAMILTONĀ

24. aprīlī — pl. 7.30 vak. HLB dāmu komiteja rīko Latviešu namā, 16. Queen St. N., Dr. P. Vasariņa referātu: „Balsis un atbalsis — pēdējo gadu dzeja no abiem krastiem". Deklamēs: Indra Ancāne, Skaidrīte Darkevica, Inta Vasariņa un Jānis Kļaviņš.

1971. gada jaunie modeli
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
Tagad izdevīgākais laiks iegādāties pagājušā gada automašīnas par pazeminātām cenām
Robertson motors Ltd.
1555 DANFORTH AV., TORONTO 6.
HANS PLAUDE TALR. HO 6-1131
SAZINIETIES AR MŪSU FIRMAS LATVIEŠU PĀRSTĀVI:

Augusts Stīpnieks

dzimis 1890. gada 18. augustā,
miris 1971. gada 15. aprīlī Londonā, Ontario.

Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes Toronto PALĪDZĪBAS FONDS

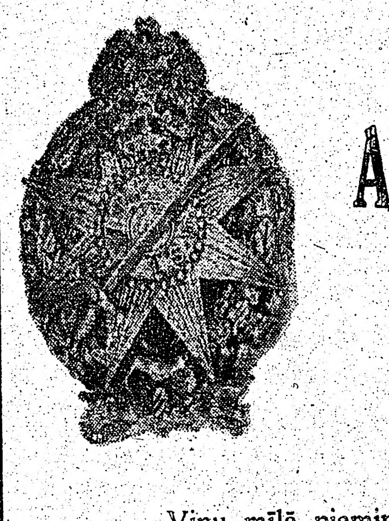

Mūžībā aizgājis

Augusts STĪPNIEKS

dzimis 1890. gada 18. augustā,
miris 1971. gada 15. aprīlī.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

Latviešu kaŗa veterānu-strēlnieku biedrība Kanadā

Mūsu mīļais filistrs

Jānis Vējš

dzimis 1910. gada 8. janvārī Glūdas pagastā,
miris 1971. gada 26. martā Dubultos, Latvijā.

Ja kādu brāli yest uz kapu klusu
Paticis nāves eņģelim . . .

Mīļā piemiņā paturēs
korporācija LATVIA

Kanada
Apvienojieties kopīgā izpratnē

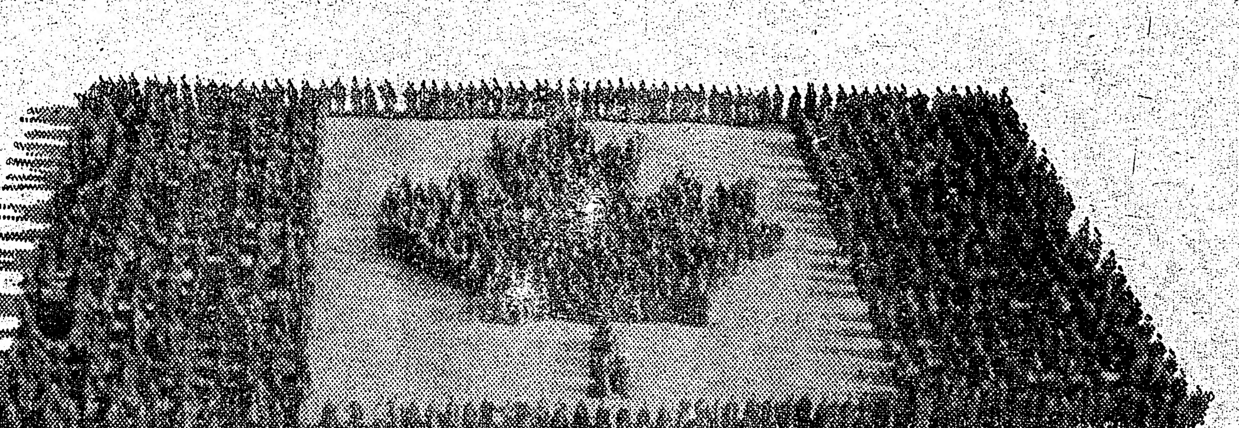

Kanada, dinamiskā Ziemeļamerikas valsts, ir viena no pasaules lielākajām eksportzemēm. Šīs zemes plašums un bagātība dara to lielu. Mūsu vienotība, mūsu stipruma zīme, atļauj mums pastāvēt pasaulē ar tās lielajām ekonomiskām un politiskām vienībām. Brīvība, tolerancē un bez aizspriedumiem strādāsim visi mūsu zemes varenībai.

'Kanada ir mūsu spēks; Kanada ir vienība dažādībā.

Šo uzsaukumu sagatavojusi sludinājumu industrija un jūsu tirdzniecības kamera.

Daugavas
Latviešu namā 491

Kāda īsti ir gadu robeža — kad
noskaidroja mūsu laikraksta fot
9 gadi, bet vecākajam 53. Uzņēm
ansamblī Kalvis, bet pavisam dz
Viņš paskaidroja, ka vislabākā š
bības. Uzņēmumā pa labi 48. g.
bumbu.

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto 174
izīrē telpas
sarīkojumiem ■ viesībām
● klāj viesību galdu ●
Tel. 922-2931

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laik
iepriekš pieteicoties pa tāl
LE 5-5555, Toronto

Pavadiet savu a
PAUDA
Izīrējamas 1,2 un 4 guļamis
Visas labierīcības. 50 jūdze
Hwy 28. Vadāties pēc zīn
Zvaniet J. Kemp
rakstiet: R.R. 3,

ROSAR-MORRISON
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHE

RŪPĪGA U
APBEDĪŠAN
IZKĀ

Latviešu
CREST
567 Mt. Pleas
tālr. 487-0491,

Daugavas Vanagu Grāmatnica

Latviešu namā 491 College St., Toronto 174, tālrunis 921-7121

Piedāvā dāvanām un pašu vajadzībām:

- GRĀMATAS, visjaunākos izdevumus ieskaitot
- KERAMIKU
- KOKA IZSTRĀDĀJUMUS — pūra lādes, šķīvjus, svečturus, standartiņus
- AUDUMUS — sedziņas, spilvenus, grāmatu zīmes
- ĀDAS IZSTRĀDĀJUMUS — atslēgu maciņus, naudas makus, albumus, viesu grāmatas, adrešu grāmatas, grāmatu zīmes
- LATVIEŠU SKAŅU PLATES
- APSVEIKUMU KARTĪTES

Apskatiet — varbūt kas noder!

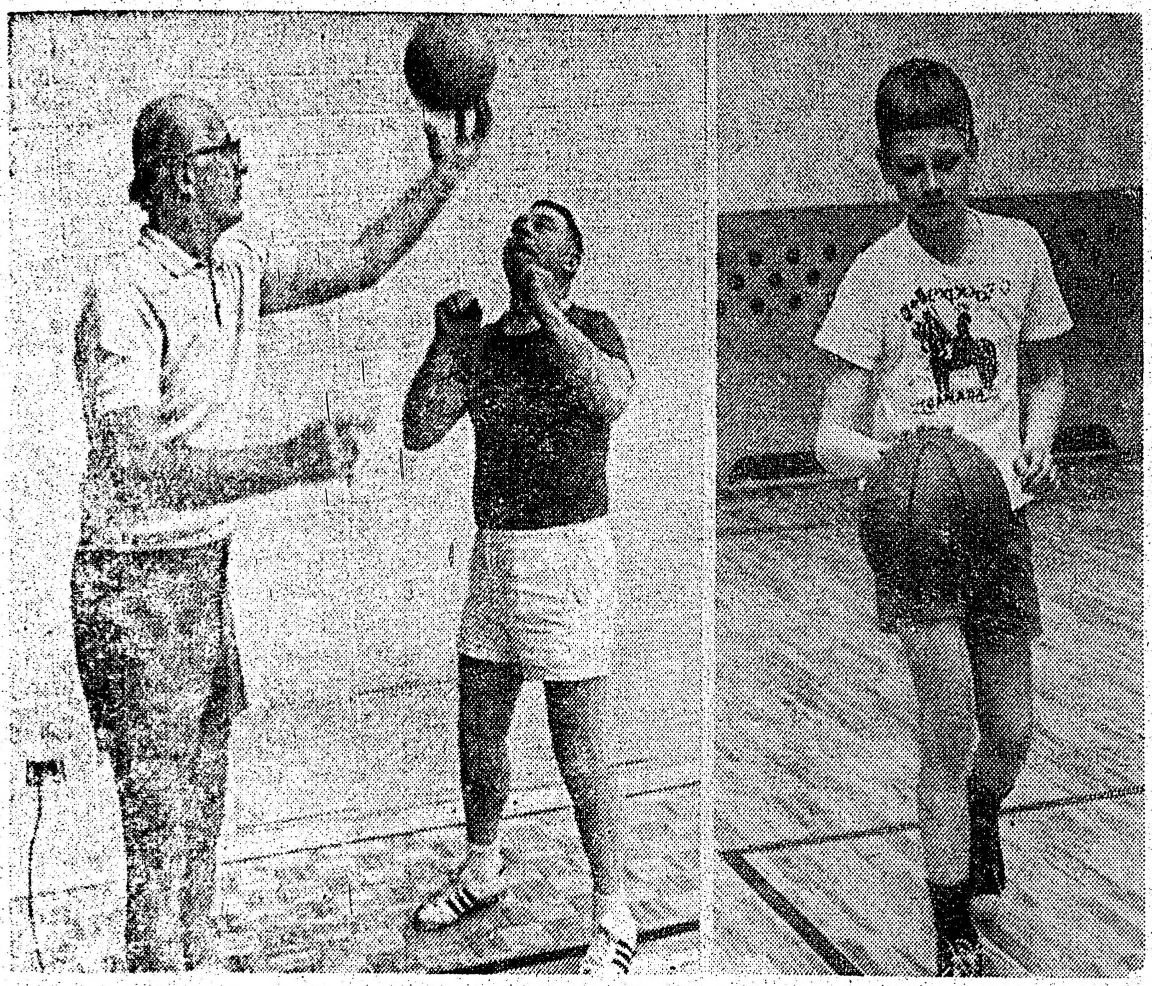

KAD JĀSĀK — KAD JĀBEIDZ?

Kāda īsti ir gadu robeža — kad jāsāk sporta nodarbības un kad „plinte jāmet krūmos"? Atbildi noskaidroja mūsu laikraksta fotografs ierodoties latviešu sporta nodarbībās, kur jaunākajam bija 9 gadi, bet vecākajam 53. Uzņēmumā pa kreisi 53 g. v. Edgars Kraujiņš, kas 20 gadu dziedājis vīru ansamblī Kalvis, bet pavisam dziedoša gaitās aizvadījis 44 gadus, sākot ar 9 gadu vecumu Rīgā. Viņš paskaidroja, ka vislabākā šāsdienas „recepte" kā saglabāt jaunības vingrumu, ir sporta nodarbības. Uzņēmumā pa labi 48. g. v. Arvīds Birznieks un 9 g. v. Valdis Martinsons vingrinājoties ar bumbu.

Maskava gaida Tito nāvi

Dienvidslavija bija pirmais Pad. savienības satelīts, kas negribēja pakļauties Maskavas ietekmei. Tās vadonis maršals Tito uzdrošinājās nepaklausīt Staļinam, bet veidot savas valsts dzīvi neatkarīgu no Pad. savienības komūnistu partijas līnijas. Staļinam toreiz nebija ienākusi prātā tāda doktrīna kā Brežņevam. Viņš gan draudēja, bet pielietot tankus, kā vēlāk Chruščovs un Brežņevs, vēl neuzdrošinājās. Šā vai tā, dzīve Dienvidslavijā pēdējos gados gājusi uz augšu un apstākļi daudz labāki nekā citās Pad. savienības satelītzemēs. To apliecinājuši arī daudzi tūristi, kas vairākas reizes apmeklējuši Dienvidslaviju.

No visa tā varētu secināt, ka Dienvidslavija iekšēji ir vienota un stipra, bet, izrādās, tā nav. Aiz šķietamā miera valstī gruzd savstarpējs naids un neuzticība. Dienvidslavijā apvienotas vairākas tautas — serbi, melnkalnieši, maķedonieši, horvati, bosnieši, kas savstarpēji apkaŗojas un viens otru nīst. Ja ārēji liekas, ka Dienvidslavijā viss labi, tad tas Tito nopelns. Viņa autoritāte valstī ļoti liela un nelaiž pretešķībām izpausties uz āru. Bet Tito ir vecs — pāri 80 gadiem. To, acīm redzot, paturējusi vērā Maskava un nolēmusi pacietīgi gaidīt, jo ir pārliecināta, ka agri vai vēlu Tito vairs nebūs un Dienvidslavija būs atkal padevīgs Pad. savienības satelīts.

Pagaidām Maskava piegādā neapmierinātām grupām ieročus. Tos saņem no Maskavas arī staļinisti un pat serbu monarchisti. Ieročus piegādā kontrabandas ceļā pa Donavu un pār robežu no Bulgārijas. Tā Bosnijā, Melnkalnē, Maķedonijā un Horvatijā jau radušās daudzas ieroču noliktavas.

Dienvidslavijā pat tagad vēl no Pad. savienības katru gadu ierodas zināms skaits speciālistu uz agrākās vienošanās pamata. Tā valsts attālākos, nomaļākos apgabalos strādā padomju ģeologi, mērnieki un citi „speciālisti". Nav šaubu, ka starp tiem ir arī padomju čekas darbinieki. Nomaļos, maz apdzīvotos apgabalos, zem tūristu maskas ierodas padomju aģenti, ierīko sev nometnes un nodibina sakarus ar vietējiem iedzīvotājiem, attīstīdami savu padomju propagandu.. Maskošanās nolūkā tie ņem līdz savas ģimenes. Belgradē pat zina pateikt, ka visus šos „tūristus" vada padomju čekas majors Gavrilovs. Viņam ir arī vairāki palīgi Dienvidslavijas citās vietās. Nesaprotami liekas tas, ka pilsoņu un vispār iedzīvotāju uzraudzība kļuvusi vājāka. Tādēļ arī padomju aģentiem vieglāk zem visādu tūristu maskas iekļūt Dienvidslavijā. Tūristu šajā valstī ierodas daudz. Tā pagājušā gadā no Vācijas vien Dienvidslaviju apmeklējuši vairāki miljoni tūristu.

Maskava gaida... Novērotāji domā, ja Tito vairs nebūs, tad nevar paredzēt, kas notiks ar šo stūrgalvīgo komūnistisko valsti.

St.

KAS? KUR? KO? TORONTO

ALFRED STIKUTS REALTOR
A. STIKUTS, FRI
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
1363 Wilson Ave., Downsview, 248-6161
1851 Lawrence Ave. E. Scarboro, 752-1770

A. BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
Nekustami īpašumi, apdrošināšana, obligācijas un notārs
316 Harbord Street, Toronto, Ont. 534-8447

PAVASARA LE 1-7353
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

A. Kristapsona gaļas un gaļas izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

EXPRESS T.V. SERVICE
HI-FI un TV DARBNĪCA, tālr. 769-6732
no plkst. 9 — pl. 9 vak.

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. Ausma Miķelsone

VALUPE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
VEIKALS UN DARBNĪCA 964½ Bloor St. W. Toronto 4 Ont., tālr. 533-2837.

A. EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto 174
izīrē telpas
sarīkojumiem ■ viesībām
● klāj viesību galdu ●
Tel. 922-2931

NOTARS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555, Toronto

KUR VECĀS PILIS...

(Pārnesums no 6. lpp.)

laimīgs atkal ticis dienas gaismā. Ne velti šo pili V. Šekspīrs bija izraudzījis par „skatuvi" savam Hamletam, tādēļ arī tautā šī pils visvairāk pazīstama ar nosaukumu Hamleta pils. Staigājot pa šīs pils istabām, torņiem un kazemātiem, tiešām gribas kontemplēt līdz ar Hamletu: „To be or not to be, that is the question". Bez jau minētām, pagātni atspoguļojošām telpām, te ir ierīkoti arī dažādi muzeji, no kuriem vislielākais ir vēsturiskais kaŗa muzejs, kas rāda Dānijas valsts cīņas, uzvaras un pametumus līdz pat mūsu laiku Dānijai.

No Zviedrijā redzētām pilīm atzīmēšanas vērta ir Gripsholmas pils Marienfredā, Malarena ezera krastā, ap 75 km dienvidrietumos no Stokholmas. Šai pilī ir Zviedrijas valsts portretu galerija, kuru uzskata par lielāko šāda veida galeriju pasaulē. Tur atspoguļojas Zviedrijas un tās kādreiz iekaroto un pārvaldīto zemju vēsture, nevis rakstos un pieminekļos, bet cilvēku sejās, stājā, apģērbos un ieročos, kādus tie nēsāja pie sevis. Arī kāds posms no mūsu Vidzemes vēstures šeit skatāms kaut vai Gustava Ādolfa, Kārļa XI, Kārļa XII un viņiem uzticīgo Vidzemes pārvaldītāju sejās. Protams, Zviedrija bagāta vēl ar daudz un dažādām, varbūt pat vairāk īpatnējām un interesantām pilīm. Var minēt kaut vai Rottneros pili Vermlandē, kuru padarīja nemirstīgu Zelma Lagerlefa ar saviem Ekebijas kavalieriem, bet tas ir cits stāsts, kad būs runa par „ciemošanos" pie Zelmas Lagerlefas.

Norvēģijas galvaspilsētā Oslo pabeidzās Ziemeļeiropas veco piļu apskate ar Oslo pils - cietokšņa apmeklējumu. Šī pils jāpiemin kaut tikai tādēļ, ka tur tagad ierīkots, vēl gan tikai tapšanas stadijā, Norvēģijas pretestības kustības mūzejs. Tur diezgan uzskatāmi parādīts Norvēģijas liktenis 2. pasaules kaŗa laikā, sākot ar Hitlera pārsteidzošo iebrukumu un norvēģu nesalaužamo pretestību līdz pat kaŗa beigām. Ja nākotnē norvēģu dzejnieki un rakstnieki to aprakstīs, tad citu zemju lasītāji šos aprakstus sauks par leģendām.

Beidzot man gribās jautāt pašam sev: kāpēc es to visu skatījos un, it sevišķi, kāpēc stāstu citiem? Laikam gan tāpēc, ka katrā šādā vecā pilī, lai tajā būtu tagad ierīkots mūzejs, mākslas darbu galerija, pagātnes spožuma izstāde vai balagāns, atradīsim kaut ko tādu, kas mums nepārprotami stāstīs, ka „reiz bija". Un mēs arī zinām, ka katra pasaka iesākas ar „reiz bija". Vai nav patīkami kādreiz padzīvot arī pasaku valstībā?

Ed. Šmugajs

apdrošināšana plus
VALD. BEBRIS
1658 VICTORIA PARK AVE. SCARB
TEL. 759-6260

Pavadiet savu atvaļinājumu pie skaistā
PAUDASH EZERA
Izīrējamas 1,2 un 4 guļamistabu vasarnīcas, laivas ieskaitot. Visas labierīcības. 50 jūdzes uz ziemeļiem no Pēterboro uz Hwy 28. Vadaties pēc zīmēm un „Finn Point Cottages"
Zvaniet J. Kemppi 613 - 339-2220,
rakstiet: R.R. 3, Bancroft, Ont.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

Latviešu puķu veikals
CREST FLORISTS
567 Mt. Pleasant Rd., Toronto 7
tālr. 487-0491, mājās 223-4484
Elmāra Gulbis

Fotografiski darbi ar izcilu kvalitāti!
Pieprasiet informāciju
tel. 863-1166
par veikaliem jūsu rajonā pasūtinājuma nodošanai.
Benjamiņa filmu laboratorija

KAKTIŅŠ
Veicam visādus transportus ar moderniem mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd.,

Lielākais un labākais veikals Kanadā speciāli
EIROPIEŠU DELIKATESĒM
vislabākā kvalitāte, plaša izvēle un mērenas cenas
tip-top MEATS
delicatessen
1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
Sheppard Avenue — Don Valley Parkway)

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 250,
PIEDĀVĀ ZĀLI PIRMĀ STĀVĀ (ar galda dzesinātāju)
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM. PIEPRASIET TELEFONISKI—
465-5225
DAUGAVAS VANAGU KLUBS
OTRĀ STĀVĀ
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM NO PIRMDIENAS LĪDZ PIEKTDIENAI PLKST. 4 p.p. — 1 NO RĪTA, SESTDIENĀS NO PLKST. 12 DIENĀ — 1 NO RĪTA.
Dažādi dzērieni un ēdieni par mērenām cenām
Uz redzēšanos!

LAIKRAKSTA LATVIJA AMERIKĀ
ATSEVIŠĶI NUMURI PERKAMI TORONTO

Broadview Delicatessen — 105 Danforth Ave.
Baliant Newspaper — 272 Spadine Ave.
Esto Meat Products — 691 Mt. Pleasant Rd.
Lidums Meat — 363 Roncesvalles Ave.
Parkway Delicatessen — 731 Broadview Ave.
Lotus Florists — 792 Bathurst St.
Pavasars Delicatessen — 361 Roncesvalles Ave.
Pokos Meat — 376 College St.
Venus Florists — 231 Roncesvalles Ave.
West Ark — Gift Shop — 2282 Bloor St. W.

O. Andersons — 93 Market St.
Northland Grocery — 139 Keston St. E.

AMERIKAS LATVIEŠU TEĀTRA
VAŠINGTONAS ANSAMBLIS

Anšlava Eglīša komēdija

Bezkaunīgie veči

IZRĀDĒ PIEDALĀS: *Hilda Prince, Valda Lindberga, Maija Lele, Osvalds Uršteins, Rūdolfs Mucenieks, Kārlis Gērmanis, Vilnis Baumanis, Ārijs Dubinskis, Kārlis Ķuzulis.*

Režisors: Osvalds URŠTEINS

Dekorātors: Evalds DAJEVSKIS

VIESIZRĀDES:

HAMILTONĀ —
piektdien, 14. maijā, pl. 8.00 vakarā
Dalewood School Auditorijā,
1150 Main Street West.
Ieejas kartes $4. , skolēniem un pensionāriem puscena, iepriekšpārdošanā pie E. Gulbis, 136 Emerson St. Hamilton, Ont., tel. 416-529-2414

TORONTO —
sestdien, 15. maijā —
dienas izrāde pl. 2.30 pēcpusdienā,
vakara izrāde pl. 7.00 vakarā —
Bickford Park High School,
777 Bloor St. W.
Ieejas kartes $5, 4, 3, skolēniem un pensionāriem puscenas, iepriekšpārdošanā DV grāmatnīcā Latviešu namā, 491 College St., tel. 921-7121, no pl. 12—8 vakarā, sestdienās no pl. 9—1 p.p., izrādes dienā — stundu pirms izrāžu sākuma pie ieejas.

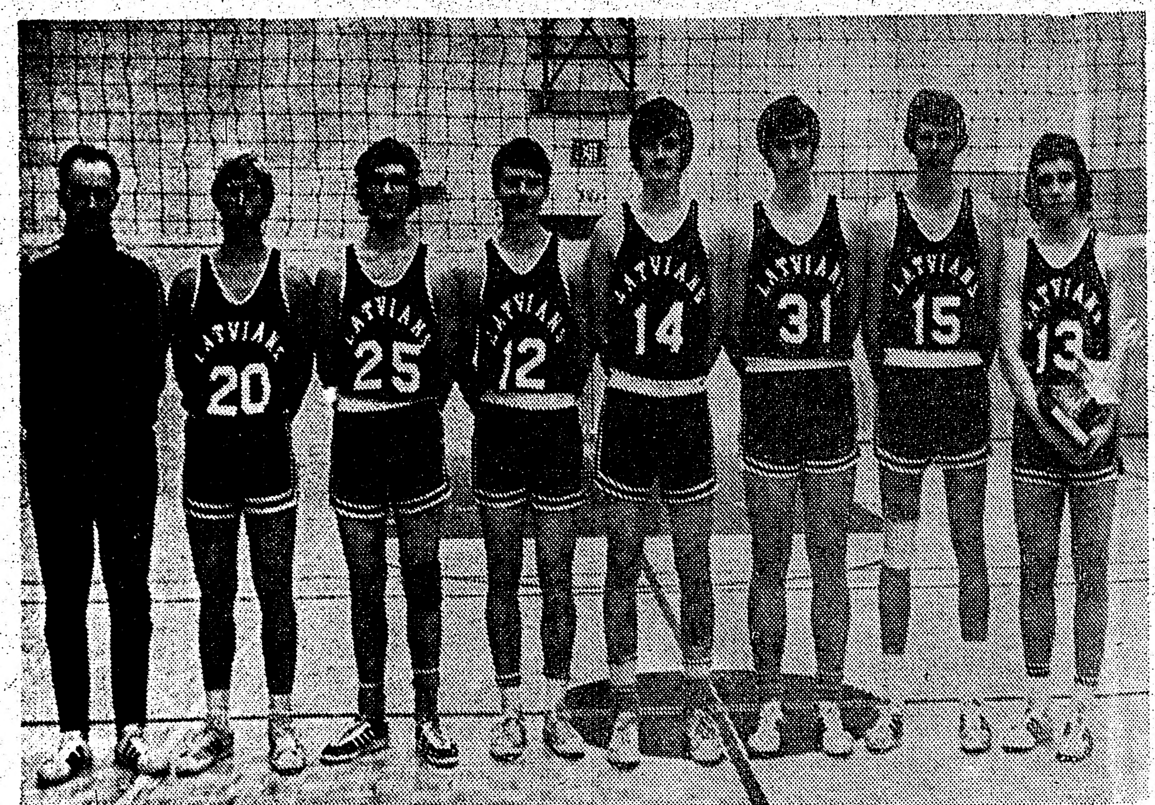

RETS PANĀKUMS

Visas Ontario provinces mērogā šogad meistara titulu volejbolā izcīnīja Toronto latviešu sporta kluba (TLSK) volejbolisti. Uzņēmumā no kreisās: vienības vadītājs Ernests Skujiņš, Arnis Ansons, Imants Ķivlis, Atis Ozoliņš, Valdis Pālens, Ivars Kopštāls, Uldis Siksna un Ludis Hābs (ar izcīnīto kausu). Uzņēmumā iztrūkst Māris Siliņš un Gatis Roze. Foto: J. Ligers

DV saimes darbs 25 gados

(Pārnesums no 1. lpp.)

Vācijā līdz 1950. gada 1. oktobrim nebija kopējā „renšu" likuma kaŗa cietušiem un katrā pavalstī tās aprēķināja citādi, vadoties no okupācijas varu direktīvām. Rentes varēja saņemt tikai tie, kas pierādīja, ka nav bijuši brīvprātīgie. Pirmie gadi prasīja mūsu pašu palīdzību liktenā piemeklētiem tautiešiem. Bija vajadzīgas protēzes, medikamenti un pastiprināta pārtika slimajiem. Pirmie medikamentu sūtījumi, penicilīns un streptomicīns nāca no Anglijas tautiešiem. Šie medikamenti izglāba ne vienam vien kaŗavīram dzīvību. Pēc naudas reformas Vācijā 1948. gada jūnijā, arī Vācijā uzlabojās dzīves apstākļi. Turpmāk bija izdevīgāk pārsūtīt naudas līdzekļus un nevis mantas un pārtiku.

Laikā no 1949. gada līdz 1970. gadam pabalstos izmaksātas DM 2.100.397,34. Jau ar 1947. gadu sāka dibināt sardžu un citas vienības pie ASV armijas. Vēlāk arī pie angļu armijas sardžu un transporta vienības. Šo vienību piederīgie ziedoja savu bijušo cīnītāju atbalstam ievērojamas summas. Vienību resp. rotu piederīgie minētā laikā saziedoja DM 540.994,48, kas sastāda apm. ceturto daļu no ienākušiem ziedojumiem. Rotu devums 1949. gadā bija DM 79.364,72 vai 62%. Attiecībā uz naudas kursu, kāds bija pārsūtot aprūpes līdzekļus uz Vāciju, jāsaka, ka rotu ziedojumi bija vēl lielāki, vadoties no izpeļņas un pirktspējām katrā valstī. Zemes valde aprūpē arī regulāri slimnīcās un sanatorijās atrodošos tautiešus ar regulāriem pabalstiem, tagad līdz DM 20 mēnesī.

Rietumvācijas valdes pārziņā atrodas arī Invalīdu nams Bērzaine, kas iegādāts ar visā pasaulē savāktiem ziedojumiem. Tā bija vienreizēja akcija, kas pierādīja, ka mūsu tautieši ir spējīgi lieliem darbiem, kas prasa ne tikai darbu un labo gribu, bet arī materiālus upurus. Ideja radās pašos kaŗa invalīdos, vadotics no tā laika apstākļiem. Saziedotā saumma sasniedza DM 342.244,45. Par nopirkto Bērzaines īpašumu, kas ir 5 hektārus liels, samaksātas DM 110.000,—. Saziedotā summa nebija 342.244,45 liela, jo no tās jāatvelk apm. DM 102.000,—, kuŗu ieguvām nopērkot tā sauktās „špermarkas". Ārzemēs atradās Vācijas valsts iesaldētie līdzekļi un tos uz Vāciju varēja pārvest nopērkot attiecīgas markas pēc ļoti augsta kursa. Pirmajā laikā tādā veidā pārvestie līdzekļi bija bloķēti un tos atbrīvoja tikai būvēšanās vajadzībām. Vēlāk atbrīvoja pilnīgi visas summas. Ar 1954. gadu Bērzaini pārdēvēja par atņūtas namu un neizmantotos līdzekļus atļāva izsniegt aizdevumos kaŗa invalīdiem ģimenes mājiņu un dzīvokļu iegādei. Aizdevumos līdz šim laikam izsniegtas DM 322.000. Aizdevumus piešķir ar atmaksu 8 gados līdz DM 5000.

Tā kā Vācijā palicēju materiālais stāvoklis ir atkarīgs lielā mērā no pensiju, renšu un citu noteikumu pārzināšanas, zemes valde ir sekojusi visiem izdotiem noteikumiem un likumiem, informējot par tiem trimdas saimi presē un arī mūsu apkārtrakstos. Pūļu rezultātā panākts, ka arī ārzemēs dzīvojošie kaŗā cietušie saņem pensijas resp. rentes. Likums stājās spēkā ar 1959. gada 1. maiju.

Kā Vācijas devumu organizācijai var uzskatīt arī DV Mēnešrakstu, kas pirmā laikā tika nosaukts par DV Biļetenu un iznāca rotētā veidā. Pirmais numurs iznāca 1951. gada februārī 500 eks. Ar 14. numuru DV Mēnešraksts jau iznāk iespiedtechnikā. DVM Vācijā iznāca līdz 1964. gadam, kopā 98 numuri. Lai gan DVM skaitījās kā DV CV izdevums, tad materiālās pūles un redakcionālās dabas jautājumi gulās uz zemes valdes pleciem. Augstākais metiens ir bijis 4600. Izdevuma abon. maksas bija zema un tā nav, kamēr DVM atradās Vācijā, paaugstināta, bet gan pazeminātas, jo pēc vēlākiem noteikumiem abonējot virs 50% no biedru skaita, saņēma 50% atlaidi.

Organizācijas darbs Vācijā nepastāv tikai aprūpes laukā, bet darbība notiek arī citās nozarēs: informācijas, kultūras, jaunatnes un vanadžu. Ar 1962. gadu zemes valde izdod ziņu kopojumu: Stāvoklis Latvijā, ko piesūta visām zemēm un to informācijas darba darītājiem jau gadiem ilgi. Materiālos izdevumus sedz zemes valde, saņemot šad un tad no kādas zemes šim uzdevumam ziedojumus. Kultūras laukā notiek koncerti un dažāda veida sarīkojumi, ar 1958. gadu regulāri katru gadu vanagu salidojums un arī 4 gadus no vietas tajā pašā laikā arī vanadžu salidojums.

Jaunatnes nozare ir mēģinājusi organizācijas rindās iesaistīt jauniešus, kas arī dažās vietās beidzies ar labiem panākumiem. Rīkotas jaunatnes sanāksmes un semināri. Atbalstītas arī jauniešu organizācijas ar naudas līdzekļiem. Samaksāti ceļa izdevumi braucienā uz Angliju un šogad vienam jaunietim segs ceļa izdevumus uz organizācijas svinībām Toronto.

Ja organizāciju dibinot bija paredzēts, ka par biedriem var būt tikai personas, kas ar ieročiem rokās cīnījušies par Latvijas brīvības atgūšanu, tad vēlākie noteikumi paredz, ka par biedriem var būt abu dzimumu personas, kas sasniegušas 18 gadu vecumu un iestājas par organizācijas mērķiem. Lielu darbu veic vanadzes kopējā darbā un organizācijas mērķu īstenošanā. Uz 1949. gada sākumu Vācijā bija 68 nodaļas ar 3213 biedriem, bet sakarā ar izceļošanu, aiziešanu no šīs dzīves un izstāšanos, pašlaik ir 35 nodaļas, kopas ar 1132 biedriem.

Mūsu darbs nav pagājis garām mūsu draugiem un ienaidniekiem. Mūsu ienaidnieki katrā gadījumā nīgēna diskriminēt tās vadošos darbiniekus un sašķelt trimdas saimi. Piemēri: 1954. gadā parādījās ienaidnieka instrukcija ar segvārdu „Sniegs". Tur bija norādījumi, kā graut un sašķelt mūsu tautiešus trimdā. 1962. gadā iznāca brošūra ar nosaukumu „Kas ir Daugavas Vanagi?" latviešu un 1963. gadā jau vācu un angļu valodā.

Mūsu draugi atbalsta iesākto darbu un mēs esam lepni, ka ilggadīgā darbā esam guvuši atzinību un iemantojuši uzticību. Vācu valdība un pavalstu valdības ir atbalstījušas un atbalsta mūsu kultūrālo darbu ar pabalstiem un par to ir mūsu sirsnīgākā pateicība.

Mūsu galvenais uzdevums ir latviešu tautas saglabāšana trimdā, tā arī dzimtenē. Ja latviešu tauta gadu simteņos dzīvojot zem svešām varām vārēja saglabāt savu valodu, ieražas, tradicijas, kad nebija pat iespiestais vārds, tad tagad vajadzīga ir tikai griba un mūsu latviešu tauta un valoda pastāvēs mūžīgi!

A. Mežals

AKTUĀLAIS KANADĀ

★ Sakarā ar divu preču vilcienu sadursmi 25 jūdzes dienvidos no Reddīras, Albertā, eksplozijā aizdegušies vagoni ar butāna gāzi. Ugunsdzēsēji liesmas apkaŗoja ar ķīmisku substanci, jo bažījās, ka varētu eksplodēt arī blakus vagoni ar ļoti eksplozīvo amonija fosfāta kravu. Nogalināts kāds kurinātājs un apkalpes loceklis, vairāki ievainoti. Tuvumā dzīvojošie farmeŗi izvākti no mājām.

★ Sakarā ar pieaugošo ūdens sagandēšanu ASV kāda amerikāņu firma paredzējusi ievest tīru dzeŗamo ūdeni no Gatino kalniem, Kvebekā, kā arī tīru ledu no Labradoras. Pēdējo patēriņam sasmalcinās un iesaiņos 2 mārciņu plastikas maisos Ņufaundlendas zvejnieki.

★ Otavā 21. aprīlī atklāja jaundemokratu partijas gadskārtējo sanāksmi. Pirmo reizi partijas pastāvēšanas laikā par strādnieku interesēm sanāksmē aktīvi iestāsies Kanadiešu strādnieku kongress. Izraudzīta komiteja no arodbiedrību vadītājiem, kas centīsies koordinēt arodbiedrību plānus un aizstāvēt savas intereses īpaši iepretim jaundemokratu kreisajam novirzienam, t. s. „Waffle", kas iestājas par plašu uzņēmumu nacionalizēšanas programmu..

★ Ontario universitāšu ministrs „Waffle", kas iestājas par plašu mentā, ka Ontario universitātes pētījumiem saņēmušas tuvu pie 870.000 dol. no dažādām ASV aģentūrām. Lauvas tiešu — ap 492.000 dol. — saņēmusi Toronto universitāte, daudz neatpaliek arī Jorkas universitāte ar 250.000 dol. piešķīrumu no NASA un ASV armijas un flotes nekvalificētiem pētījumiem, kuŗu iznākumus vēlāk publicēs. Gvelfas universitāte saņēmusi 20.600 dol. no ASV veselības dep. apkārtnes piesārņošanas novēršanas pētījumiem, līdzīgam nolūkam Voterlū universitātei piešķirti 25.000 dol., bet Rietumontario universitāte saņēmusi 80.000 dol.

★ Finanču ministrs Bensons izteicās, ka valdība nākošā inflācijas viļņa apkaŗošanai būs labāk sagatavota, jo iepriekšējā reizē guvusi pieredzi. Nesenajā inflācijas apkaŗošanā Kanadas valdībai veicies labāk nekā dienvidu kaimiņam ASV, tomēr vēl pastāvot inflācijas atkārtošanās draudS.

—ns

SĪKĀS ZIŅAS

● Sandiego, Kalifornijā, 22 g. vecā Anita Ēķe (Eckis) mēģināja jāt plēsīgo valzivi „Šamu", lai uzstātos jūras dzīvnieku dārza izrādē. Viņa noslīdēja no valzivs muguras baseinā un 17 pēdu gaŗais dzīvnieks sagrāba zobos bikini peldu tērpā ģērbtās sievietes labo kāju un nelaida vairs vaļā. Divi treneŗi ielēca baseinā un ar gaŗu kārti atlauza 4000 mārc. smagās valzivs muti, tā atbrīvojot Anitas Ēķes kāju. Viņu aizveda uz slimnīcu, lai sašūtu koduma vietu. Nav vēl izlemts, ko darīt ar valzivi. Parasti treneŗi apkopjot valzivi ir tērpušies gumijas apvalkos.

● Izraēla plāno būvēt jaunu pilsētu Šarmelšeika cietoksnī, svarīgā Ēģiptes priekšpostenī, ko iekaŗoja Izraēla. Priekšpostenis pārvalda Tirānas šaurumu, Izraēlas vienīgo izeju uz Sarkano jūru. Izraēlas paziņojumam ir liela politiska nozīme, jo tā pastāvējusi par Šarmelšeika paturēšanu, kuŗu atņēma arabiem 1967. gadā: Kaŗš izcēlās, kad Ēģipte slēdza Tirānas jūŗas šaurumu. Izraēlas militārie palīgspēki izveidos priekšposteni Nuveibē, 50 jūdzes ziemeļos no Šarmelšeika, Agabas līcī. Tas saskan ar Izraēlas prasībām par koridora ierīkošanu gar līča malu no Izraēlas territorijas līdz Šarmelšeikai.

● Kubas ministru prezidents Fidels Kastro, atzīmējot 10 gadu Cūku līča invāziju, savā runā noraidīja iespējas normālām attiecsmēm ar ASV un apstiprināja savu atbalstu Latīņamerikas revolūcionārajām valstīm un revolūcijas kustībai.. Kastro teica: „Amerikāņi ir imperiālistu jenkiji, kuŗiem nav nekādu iespēju iesaistīties līgumos ar Kubu".

Smiekli ar asarām

„Toronto Telegram" līdzstrādnieks Pīters Vortingtons sakopojis visai prāvu padomju ankdotu skaitu, liekot tām virsrakstu: „Smiekli ar asarām." Autors piemin, ka pazīstamais padomju fiziķis un Nobela prēmijas laureāts Ļevs Landavs studentiem klasē pastāstījis visai nevainīgu joku un par to nokļuvis koncentrācijas nometnē.

Jevgeņijs Gincburgs savukārt savā grāmatā „Vējputenis" atstāsta, ka savos 18 gados, ko pavadījis koncentrācijas nometnē, viņš noskaidrojis, ka daudzi šajā drausmīgajā vietā nokļuvuši tikai tādēļ, ka pateikuši kādu komūnistiem nepatīkamu joku.

Viens no šiem jokiem bijis par Ļeņinu un Staļinu un sācies ar jautājumu: „Kādēļ Ļeņins valkājis tikai kurpes, bet Staļins — gaŗos zābakus?" Atbilde sekojusi: „Tādēļ, ka Ļeņins arvien apgāja dubļiem apkārt..."

Kāds cits anekdots sākas ar jautājumu: „Kas uzcēla Baltās jūras kanāli?" Atbilde skanējusi. „Kanāļa kreisajā pusē strādāja tie, kas bija pateikuši politiskus jokus..."

„Bet labajā pusē?" „Labajā pusē, savukārt, atradās tie, kas šos jokus bija klausījušies."

Staļins kādreiz Kaukazā, aitu barā, neskaitāmas reizes atkārtojis: „Mēs ceļam sociālismu savā zemē..." Tad spoka veidā parādījies Ļeņina gars un uzsaucis: „Vai tu nebeigsi muldēt, Josif?" Bet Staļins atbildējis: „Es to nesaku tev, Vladimir Iljič, bet tikai tur, tam aitu baram..."

Dzejnieks Osips Mandelštams nomira Sibirijas nometnē tikai par to, ka bija uzrakstījis dzejoli, kuŗā nebija glaimojis Staļinam, bet lielākajam no dzīvajiem krievu rakstniekiem Aleksandram Solžeņicinam aizliegts publicēties un atgriezties savās mājās, ja viņš uzdrošinātos braukt uz Stokholmu, lai saņemtu tam piešķirto Nobela prēmiju.

Ievērojamais krievu humorists Arkadijs Raikins spiests pilnīgi klusēt, lai tāpat kā citi — nenokļūtu koncentrācijas nometnē.

Bet humoru ir grūti apspiest pat tādā zemē, kā padomijā. Ir kāds mistisks Erivanas radio, kas dzen visādus jokus, piemēram: „Mums stāsta, ka komūnisms esot jau tepat horizonta malā. Bet kas tad ir tas horizouts?" — „Horizonts ir kāda iedomāta līnija, un ja tai jūs tuvāk ejiet, jo tā no jums virzas tālāk prom..."

Jautājums: „Pēc statistikas Padomju savienībā esot 3 miljoni žīdu. Cik no viņiem grib izceļot?"

Atbilde: „Trīsdesmit miljoni!"

Jautājums: „Kādas grūtības tad ir kapitālistu un sociālistu valstu iekārtās?"

Atbilde: „Kapitālisms izdara tās kļūdas, kādas sociālisms dara, bet sociālisms savukārt atkārto kapitālisma kļūdas."

Jautājums: „Vai jūs varētu nosaukt populārākos mākslas veidus Pad. savienībā?"

Atbilde: „Reālisms, impresionisms un apspiešana."

Jautājums: „Kas tad lasa to Solžeņicīnu Krievijā?"

Atbilde: „Tikai tie, kas saprot angļu, vācu franču vai zviedru valodu."

Jautājums: „Cik man zināms, tad tie, kas izcietuši cietumsodus Rietumos, rakstot grāmatas. Vai arī Pad. savienībā tas tā ir?"

Atbilde: „Nē, Pad. savienībā grāmata ir jau uzrakstīta, pirms jūs ejiet uz ieslodzījumu."

Jautājums: „Kas padomju zemē izdara vislielākos sociālistiskos eksperimentus — zinātnieki vai strādnieki?"

Atbilde: „Strādnieki, jo zinātniekiem šādi eksperimenti vispirms būtu jāizdara ar pelēm..."

Jautājums: „Esmu dzirdējis, ka Erivanas radio rīkojot sacensības par labākajiem anekdotiem. Bet kādas ir prēmijas?"

Atbilde: „Prēmija ir tikai viena — brīvs ceļš uz trako māju."

A. K.

Sasniegts necerētais

(Pārnesums no 1. lpp.)

māta tēlniecības veidojumiem vēl piedalījās Skaidrīte Zārda un Ruta Puriņa. Bagātīgs bija akvarelistu klāsts, gan autora, gan darbu ziņā: Viestarts Aistars, Jānis Balks, Maija Miesnieka-Bērziņa un citi. Izcilu skatītāju atzinību iemantoja Jāņa Ķinēna trīs akvareļi, no kuŗiem divus nopirka. Ķinēns latviešu izstādē piedalījās pirmo reizi un daudzi viņam paregoja labu nākotni. No rietumkrasta divas kolāžas bija atsūtījis Arturs Damroze un divus darbus Antons Ēris. Pārdoto darbu skaitā, bez jau minētajiem, bija Andreja Lindberga Miers, Ingridas Dāves Rudens un citi. Vairāki darbi palika amerikāņu kollekcionāru īpašumos.

Izstādes iekārtotājs bija Arnolds Sildegs, bet technisko lietu kārtotājs — Arvīds Lapsiņš; tās labo izdošanos sekmēja mūzeja darbiniece M. Puriņa.

„Šādas Kultūras fonda rīkotās tēlotājas mākslas izstādes, kuŗās piedalās latviešu mākslinieki no visas brīvās pasaules, rāda mūsu glezniecības mākslas šķērsgriezumu. Vērtīgs pasākums, ka tās tiek rīkotas katru gadu kādā citā vietā, ar to mēs paši lielākā skaitā varam vērot, spriest un vērtēt savu tautiešu sasniegumus, pēc pagarinātās izstādes nobeiguma izteicās vēsturniece Austra Grīnvalde no Hestingas, Mičigenā.

V. Bokis

EDGARAM PENIĶIM 65 GADI

„Koniņu novada dziesmu vakarā," kas 17. aprīlī risinājās Milvoku DV namā, tuvākie draugi un DV darba līdzgaitnieki sumināja seno koniņu pēcteci Edgāru Peniķi, kuŗam 21. aprīlī apritēja 65 mūža gadi.

Kā pirmais gavilnieku sveica DV apvienības priekšnieks V. Aparjods, bet apvienības kasieris J. Vilciņš pasniedza vakara dalībnieku kopīgo velti — rakstāmmašīnu. ASV DV priekšnieks J. Utināns jubilāru apveltīja ar zelta Nameja gredzenu, bet konkordijas Zelmenis pārstāvis H. Liepiņš — metallā darinātu Latvijas ģerboni. Ar dzejoli sveicināja Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas pārstāve Velta Čakāne, bet Ildze Slempere noskandēja gaŗāku „balādi" par Peniķu dzimtu un kā DV jaunatnes velti pasniedza Ilzes Rūķes zīmētu E. Peniķa portretu. Vēl sveicienus teica R. Čaks (Gaujas skautu vienība un Latviešu preses biedrība), R. Prūsis (DV apvienības vīru koris), Zenta Vilciņa (nolasīja kāda 16. g .s. ceļotāja aprakstu par kādreizējām koniņu dzīrēm!) un E. Gīlis. Apsveikumu nobeigumā jubilāru humoristiskā skatījumā raksturoja viņa vecākais dēls prof. Jānis Peniķis, bet pats jubilārs, tencinādams suminātājiem, norādīja, ka DV organizācija aizvadītajos divdesmit gados kļuvusi viņa otrā ģimene.

Edgars Peniķis dzimtenē bija mežzinis Rūjienā, trimdas dzīves Vācijas posmā darbojās vairāku nometņu (Flensburgas, Hanoveras) vadībā, bet Milvokos viņa sabiedriskā rosme galvenokārt izpaudusies DV apvienības darbā. Nepilnus 20 gadus būdams apvienības vicepriekšsēdis un kultūrālās nozares vadītājs, viņš ar čaklu un nenogurstošu darbu ir ierakstījis savu vārdu šī latviešu „pagasta" vēsturē. Patlaban viņš ir arī ASV zemes valdes informācijas nozares vadītājs un šādus pienākumus veica arī no 1956. līdz 1962. gadam. Pēc tam viņš bija informācijas nozares referents, bet no 1966. līdz 1970. g. darbojās ASV DV revīzijas komistjā; pēdējos gados bija tās priekšsēdis. Apbalvots ar DV zelta nozīmi. Daudz gadu ir arī čakls preses līdzstrādnieks.

rč

Uz skrejlapām, kuŗas izplatīja daudzos tūkstošos sarkanarmijas koŗa viesošanās laikā Londonā, Anglijā, atradās augšējais zīmējums ar šādu parakstu: „Sarkanarmija dzied priekš jums". Skrejlapu angļu valodā bija iespiedusi „European Liaison Group" Londonā, uzskaitot tajā sarkanarmijas akcijas, kādas tā veikusi tautu brīvības apspiešanā, sākot ar 1917. gada invāziju Baltkrievijā un beidzot ar Čechoslovakijas okupāciju 1968. gadā. Skrejlapu bija pārrakstījušas nacionālo organizāciju delegācijas eksilā, reprezentējot: Albāniju, Armēniju, Bulgāriju, Baltkrieviju, Čechoslovakiju, Igauniju, Gruziju, Ungāriju, Latviju, Lietuvu, Poliju, Rumāniju, Ukrainu un Dienvidslāviju.

Atvaļinājums Floridā

(Pārnesums no 4. lpp.)

dzināšanas darbam. B. Zobs pasniedza māc. V. Vārsbergam divus čekus — vienu par 100 dol., vienas Gaŗezera akcijas iegādei un otru par 25 dol. Gaŗezera vasaras vidusskolas atbalstam. Klātesošie, kuŗu vidū bija arī vairāki vecie strēlnieki, pakavējās seno dienu atmiņās, noklausoties šo rindiņu rakstītājas īsu atmiņu tēlojumu par ģenerāli Auzānu.

Tuvākā nākotnē biedrība vēl rīko Austrālijas dziedoņu, Dzintara un Magdas Veides, koncertu (24. aprīlī) un ALAs filmas „Latvijas 50 gadi" izrādi ar Maijas Ekšteines referātu (16. maijā).

Atvaļinājums Floridā var būt ne tikai interesants, bet arī samērā lēts. Protams, ja vēlaties braukt ar lidmašīnu — ceļš vien izmaksā ap 150 dol., ar autobusu ir jau krietni lētāk, bet brauciens 4 stundu vietā ilgst 2 dienas. Ar auto, īpaši braucot vairākiem kopā, ir vislētāk. Braucot no Toronto un nakti pārguļot „motelī", brauciens ilgst arī 2 dienas un izmaksā ne vairāk kā 100 dol. (ar pārgulēšanu 2 personām). Braucot četriem kopā, neizmaksās daudz vairāk kā 25 dol. katram turp un atpakaļ, ar pārgulēšanu lētākā motelī.

Latvieši no lielajām, trokšņainajām Amerikas pilsētām, meklējot klusumu un sauli, arvien vairāk pārceļas uz Sv. Pēterburgu. Pēdējā gadā atkal 30 ģimenes, galvenokārt pensionāri, šeit iepirkuši mājas. Arī no Kanadas, bēgot no bargās ziemas, saules meklētāji arvien biežāk sāk apciemot saulaino Sv. Pēterburgu.

Lidija Auzāne-Ticmane